

OB SEDEMDESETLETNICI ROJSTVA KARDELJEVO DELO – ZAKLADNICA SOCIALISTIČNE MISLI

»... Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična partija. Srečo si lahko človek ustvari sam. Avangardne sile socializma in socialistična družba imajo potemtakem lahko samo en cilj – da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih bo človek kar najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko – na podlagi družbene lastnine proizvodnih sredstev – svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. To je samoupravljanje.«

Edvard Kardelj: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja

Ob koncu januarja smo v Sloveniji in v vsej Jugoslaviji obeležili 70-letnico rojstva enega največjih mož naše socialistične revolucije, tovariša Edvarda Kardelja. V teh dneh je bilo v sredstvih obveščanja mnogo zapisov o njegovem delu in življenju. Kardeljev prispevek je zelo velik. Njegova teoretična dela obsegajo vprašanja razvoja samoupravljanja in socializma, nacionalna vprašanja, področje mednarodnih odnosov in še bi lahko naštevali.

Ob praznovanju Kardeljeve obletnice so v Ljubljani pripravili razstavo o njegovem delu in življenju. Na razstavišču je tudi vrsta okroglih miz, kjer obravnavajo posamezna področja njegove zapuščine.

Kardeljevo življenje in delo je bilo z vsem bistvom povezano z našim človekom, našo družbo, z razvojem socialističnih odnosov v njej. Teorija in praksa sta se nenehno prepletali. Njegovo delo ostaja neizmerno bogato gradivo za raziskovanje. To bo tudi ena izmed nalog novoustanovljenega jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja, ki so ga ustanovili ob obletnici in nosi ime »Edvard Kardelj«.

Knjiga »Boj za priznanje in neodvisnost nove Jugoslavije 1944–1957« je zadnje Kardeljevo delo. Izid je tudi obeležil njegovo obletnico. To so spomini, delo, ki ga je dolgo načrtoval, pa jih je zaradi drugih obveznosti odlagal. Delo je ostalo v rokopisih...

Ob otvoritvi razstave o Kardeljevem življenju in delu je tovariš Mitja Ribičič označil pomen velikega misleca z naslednjimi besedami:

Dan rojstva in smrti Edvarda Kardelja sta blizu skupaj. Jutri bomo praznovali 70-letnico njegovega rojstva, samo dva tedna kasneje pa se bomo nemo poklonili njegovemu spominu ob prvi obletnici smrti in položili šopek rdečih nageljnov na grobnico herojev. Tako bo laniški deseti februar za zmerom zapisan v kroniki slovenskega in jugoslovanskih narodov s črnimi črkami, kajti smrt je ta dan presekala njegovo plemenito in ustvarjalno življenje, sedemindvajseti januar pa bo poslej zapisan kot začetek življenja velikega moža jugoslovanske socialistične revolucije, pa ne samo naše, ampak tudi svetovnega delavskega in neuvrščene gibanja. Samo za pesnika Prešerna smo v posebnih zgodovinskih okoliščinah boja za obstoj in svobodo slovenskega naroda izbrali datum smrti za naš največji kulturni praznik, pri vseh drugih zgodovinskih osebnostih razgrnemo pomen njihovega življenja in dela ob obletnici rojstva. Mislim, da je prav, če tako napravimo ob Kardeljevem imenu, da bo ta dan zapisan v spominu naših ljudi trajneje od kakršnegakoli marmorja.

Kajti ni dobro, če nas je samo strah silne praznote, ki je nastala z izgubo Kardelja za slovenski narod, za socialistično Jugoslavijo, za neuvrščenost in za ves demokratični svet, zapleten v vojne tudi v imenu socializma. Bolj pravilno je in bo, če nas bo Speransova ustvarjalna misel in njegovo zaupanje in zvestoba človeku in človeštvu spodbujala za varstvo revolucionarnih pridobitev in vrednot ter za razvijanje novih za lepši, človečnejši, srečnejši jutrišnji dan. Dal nam je tehtne odgovore na najbolj bistvena vprašanja današnjega in jutrišnjega sveta. Njegovo veliko napisano delo, marksistična politična šola, dialektična izkušnja, mirnost in preudarnost, doslednost in zaupanje v moč ljudskih množic – vse to nam je in bo pomembno napotilo za delo danes in jutri.

V. D.

NEMIRNI SVET

Dober mesec je minil od tedaj, ko smo si nazdravili in ob vstopu v novo desetletje, zaželeli sreče. Le-ta pa je možna le ob vsem tistem v mednarodnih odnosih, kar naša država že vseskozi zagovarja: prizadevanje za mirno reševanje sporov med posameznimi državami, spoštovanje ozemeljske celovitosti in nedotakljivosti, suverenosti in nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav. Tako stališče zagovarja tudi večina držav sveta.

Pa vendar so se v zadnjem času močno zaostрили mednarodni odnosi; nekateri dogodki so temeljito načeli mir in varnost pa tudi dogovorjena pravila mednarodne skupnosti. Vdor Sovjetske zveze v Afganistan, eno od članic družine neuvrščene, je močno odjeknil v svetu. Jugoslavija je to

dejanje najostreje obsodila, prav tako pa je storila večina članic neuvrščene države.

Vdor Sovjetske zveze na suvereno ozemlje sosednje države pa je povsem zaustavil dogovarjanje velikih sil za zmanjšanje oboroževanja. Nasprotno: ponovno je vzbudil oboroževalno tekmo in povzročil ozračje podobno hladni vojni. Rožljanje z orožjem, hudo medsebojno obtoževanje velikih sil je zelo daleč od načel, ki so zapisane v ustanovni listi Organizacije združenih narodov, ki je bila ustanovljena predvsem zato, da se strahote druge svetovne vojne ne bi nikoli več ponovile.

Dogodki po vdoru v Afganistan so se vrstili zelo naglo. Po eni strani je agresijo obsodila večina držav mednarodne skupnosti, z izjemo držav ta-
(Nadaljevanje na 2. strani)

JR, Informacije

GOSPODARJENJE V LETU 1979

Ob sprejemanju gospodarskega načrta za leto 1979 smo poudarili, da je zanj značilen obsežen program posameznih TOZD in strokovnih sektorjev, ki jih je potrebno realizirati, da bomo dosegli planirane poslovne rezultate. Posebej smo poudarili visoko uvozno odvisnost naše DO ter s tem problem pravočasne preskrbe proizvodnje s surovinami zaradi pomanjkanja deviznih sredstev.

Skokovit porast cen naših surovin na svetovnem in domačem trgu je v letu 1979 zahteval od vseh nas dodatne napore predvsem na področju racionalne uporabe surovin, izboljšanje kakovosti izdelkov, večjo tehnološko in delovno disciplino, fleksibilnejše prilagajanje proizvodnje tržnim potrebam, usmeriti investicijsko dejavnost v modernizacijo proizvodnje na račun zmanjševanja zaposlenih ter varčevanje s stroški na vseh področjih.

Uresničevanje ciljev, ki smo si jih po posameznih TOZD in DSSS zadali z letnim načrtom, smo tekoče sprotno ocenjevali, preverjali skozi celo leto tako mesečno na centralnem strokovnem svetu, strokovnih svetih TOZD, delavskih svetih ter tromesečno na zborih delavcev, ko smo na osnovi periodičnih obračunov razpravljali o rezultatih poslovanja, gibanja celotnega prihodka in delitvi dohodka in čistega dohodka in o kazalcih uspešnosti gospodarjenja.

Trenutno potekajo zadnje obdelave na zaključnem računu posameznih TOZD za leto 1979, zato vam v današnji številki glasila predstavljamo dokončne podrobne preglede in analize o posameznih elementih gospodarjenja v letu 1979, predvsem: proizvodnja, kvaliteta, produktivnost, zaposlovanje, osebni dohodki, prodaja gotovih izdelkov, izvoz, investicije ter oceno o doseženem celotnem prihodu in dohodu in čistem dohodku.

To poročilo je izdelano na osnovi vsakomesečnih obračunov poslovanja ter sklepov in stališč, ki so jih na tej osnovi sprejemali skozi vse leto poslovodni in samoupravni organi.

Po 22. februarju vam bomo v posebni številki Informatorja posredovali v razpravo in odločanje na zborih delavcev predlog dokončne ugotovitve celotnega prihodka in delitve dohodka in čistega dohodka posameznih TOZD. DS skupni sektorji in DO Savacommerce, ki bo upošteval tudi predloge in stališča razprav o tem predloženem materialu na sindikalnih skupinah.

Globalni kazalci poslovanja	Predvideno z letnim gospodarskim načrtom		doseženo
			%
stopnja porasta fizičnega obsega proizvodnje	4,5		4,7
stopnja povečanja zaposlenih	2,1		— 1,7
stopnja porasta produktivnosti kg na zaposlenega	2,8		3,2
stopnja porasta celotne realizacije	28,5		31,3
stopnja porasta direktnega izvoza v \$	14,3		44,1

Osnovne značilnosti poslovanja

• proizvodnja in kakovost proizvodnje

Proizvodni tozdi so v letu 1979 proizvedli 48.296,1 ton izdelkov, kar predstavlja vrednoteno po VS 1.421,3 mio din. Fizični obseg proizvodnje je v primerjavi s preteklim letom porastel za 4,7 % oziroma je večji od planiranega za 0,3 %.

Dosežena raven kakovosti asortimenta izdelkov DO Sava je znašala v analiziranem obdobju 97,43 %, kar je 0,34 % nad planiranim kakovostnim normativom. V primerjavi z letom 1978 je bila višja za 0,04 %.

• produktivnost

V primerjavi z letom 1978 je produktivnost (merjena v kg na zaposlenega na delovni dan) večja za 3,2 %, medtem ko je glede na letni načrt večja za 0,4 %.

• zaposlovanje

DO Sava Kranj je po stanju 31. 12. 1979 zaposlovala 3.735 delavcev. V teku leta se je število zaposlenih znižalo za 65 delavcev ali za 1,7 %. V analiziranem obdobju je bilo zlasti problematično pridobivanje delavcev za proizvodne TOZD.

Ob koncu decembra 1979 je bilo v DO Savacommerce zaposlenih 469 delavcev oziroma se je število zaposlenih povečalo za 1,5 %.

Za omenjeno obdobje ugotavljamo 10,9 % stopnjo fluktuacije in je v primerjavi z letom 1978 porasla za 1,3 procentne točke.

• izkoriščenost delovnega časa

V letu 1979 je bilo v DO Sava Kranj evidentiranih 8.428.667 ur delovnega časa in v DO Savacommerce 1.019.539 ur. Od tega je bilo efektivnega dela 79,8 %, razliko 30,2 % pa predstavljajo prazniki, dopusti, bolezni, nadomestila ter plačani in neplačani izostanki z dela.

Plačanih izostankov z dela je bilo v DO Sava Kranj 5.679 ur, kar pomeni, da sta bila v poprečju na delovni dan odsotna in plačana 2,6 delavca. Neplačanih izostankov z dela je bilo v DO Sava Kranj 42.462 ur oz. 0,3 % celotnega fonda časa in v DO Savacommerce 3.879 ur oz. 0,4 %.

• osebni dohodki

V letu 1979 je bilo v DO Sava izplačanih 481,8 mio din osebnih dohodkov, kar je za 8,7 % več kot je bilo planiranih. Poprečni mesečni neto osebni dohodek na zaposlenega za vse ure (rednega in nadurnega) dela je v DO Sava znašal 7.334 din in je porastel za 24,5 % v primerjavi z letom 1978. Ker pa so se življenjski stroški v letu 1979 povečali za 24 %, se je realni osebni dohodek povečal le za ca. 0,5 %.

V DO Savacommerce je bilo v omenjenem obdobju izplačanih 60,2 mio din osebnih dohodkov ali za 7,1 % več od načrtovanih. Poprečni mesečni OD na zaposlenega za vse ure je znašal 7.551 din in je porastel v primerjavi z letom 1978 za 23 %.

• prodaja

Delovna organizacija je v letu 1979 skupaj prodala na domačem in tujem trgu za 2.844.534 tisoč din in tako za 2,3 % preseгла letni plan. V primerjavi s preteklim letom pa se je obseg prodaje povečal za 31,3 %, kar gre deloma na račun večje količinske prodaje, deloma zaradi spremembe asortimana proizvodnje (proizvodi višje stopnje predelave) in nekaj na račun povečanja prodajnih cen izdelkov (pnevmatika, umetno usnje).

Kvaliteta prodaje se je v letu 1979 izboljšala, saj je bila dosežena poprečna rabatna stopnja nižja od planirane oz. preteklega leta za 10 oz. 11 indeksnih točk.

• izvoz

V analiziranem obdobju je bil dosežen izvoz v skupni vrednosti 490.259 tisoč din ali za 20.125,1 mio dolarjev direktno inozemskim kupcem in za 1.967,3 mio dolarjev preko kooperacij. Devizna realizacija se je v primerjavi s preteklim letom povečala za 44,1 % oz. je bila planska obveznost presežena za 25,9 %. Največji delež izvoza odpade na zahodno področje, in sicer 83,3 % celotne dolarske realizacije.

• uvoz

Po prvih informativnih podatkih nabavne službe je bilo v letu 1979 uvoženih surovin za 53.534 tisoč dolarjev. Od skupnega uvoza odpade 56,8 % na zahodno področje, 28,6 % na države v razvoju in 14,6 % na vzhodne države.

• pokrivanje uvoza z izvozom

Za delovno organizacijo je bil v prikazanem obdobju po posameznih področjih dosežen naslednji odstotek pokritja uvoza z izvozom:

	% pokritja uvoza z izvozom	
	1979	1978
zahod	55,5	38,2
vzhod	9,4	5,6
države v razvoju	16,5	37,5
DO SAVA	37,6	33,3

• investicije

V letu 1979 je bila celotna investicijska dejavnost usmerjena izključno v razširitev in modernizacijo proizvodnje. Vse investicije, posebno v TOZD GTI so bile izvedene z namenom povečanja obsega proizvodnje ob relativnem zmanjšanju števila zaposlenih.

Po predračunu je bilo v tem letu predvidenih skupaj za DO SAVA in DO SA-CO 1,14 mio din.

• iznajditeljska dejavnost

Na tem področju beležimo v preteklem letu ogromen napredek v odnosu na predhodna razdobja. Obravnavano je bilo 177 predlogov in izplačanih nagrad v skupnem znesku 776 tisoč din.

(Nadaljevanje na 14. strani)

KLJUB NAPOROM POLOŽAJ NA PODROČJU PRESKRBE Z DEVIZAMI IN SUROVINAMI V LETU 1980 NEGOTOV

Že v lanskem letu smo obširno poročali o težavah preskrbe z deviznimi sredstvi za uvoz surovin in rezervnih delov. Leto smo končali na ta način, da nam je koncem novembra uspelo podpisati še nekaj samoupravnih sporazumov, na osnovi katerih smo pokrili naše potrebe do konca leta, oziroma vsaj delno izkoristili dovoljenja za uvoz vrst surovin, ki se nahajajo na omejitvenih režimih uvoza. To so predvsem jekleni kord, patentirana žica, EP tkanine, nanašalni papir in še nekatere. Nismo pa mogli kupiti cele vrste prepotrebnih surovin, katerih zaloga bi nam bila dobrodošla v januarju letos. To velja še posebno za naravni kavčuk, katerega nakup smo morali odložiti na januar letos in pri tem plačati veliko višjo ceno, kot pa je bila v novembru oziroma decembru. Zaloge surovin ob koncu leta niso bile majhne, bile pa so desortirane iz že omenjenih razlogov.

Letošnje leto se je za Sava, Kranj glede možnosti uvoza surovin in rezervnih delov pričelo bolj zaskrbljujoče kot katero koli leto dosedaj. Znano je, da se republike in pokrajine skupaj z Zveznim izvršnim svetom še niso uspele dogovoriti o višini primanjkljaja zunanjetrgovinske bilance Jugoslavije. Skupščina Jugoslavije je koncem lanskega leta zaradi tega potrdila predlog Zveznega izvršnega sveta, po katerem odpade na republiko Slovenijo le približno tretjina predvidene udeležbe v deficitu. Ko je SISEOT analiziral obveznosti razpložitve tretjine deficita, je ugotovil, da ga je potrebno prerazporediti predvsem za potrebe uvoza nafte in njenih derivatov za pokritje potreb iz

preteklih let in še nekaterih obveznosti tako, da za razdelitev na industrijo praktično ni ostalo ničesar več. Tak razplet dogodkov predstavlja za našo sestavljeno organizacijo združenega dela veliko negotovost, saj smo kot se spominjate, v preteklih letih imeli možnosti nakupa deviz direktno pri Narodni banki v višini približno 55 odstotkov od naših potreb (kar se je lansko leto imenovalo absolutni znesek in se letos imenuje udeležba pri deficitu). Tako stanam za pokrivanje naših potreb po konvertibilnih deviznih sredstvih ostali dve možnosti, in sicer naš lastni izvoz, oziroma pridobivanje deviz na osnovi samoupravnega sporazumevanja.

Plan izvoza sozda Sava Kranj v letu 1980 je za 44 odstotkov višji od lanskoletnega. Predvideno je, da bomo izvozili za 530 milijonov din naših izdelkov, od tega na konvertibilno področje 490 milijonov din. To je velika številka, ki pa obvezno povzroči bistveno manjšo akumulacijo, kot pa bi jo imeli, če bi blago prodali na domačem trgu. Ne glede na to, pa je povečanje izvoza pravilna poslovna usmeritev, saj si na ta način zagotavljamo večjo sigurnost naše prodaje, saj je potrebno upoštevati, da so kapacitete jugoslovanske gumarske industrije samo za kritje domačih potreb prevelike. Taka usmeritev nas po drugi strani tudi obvezuje, da našo kakovost stalno izboljšujemo in povečujemo našo produktivnost. Pri tem nas moti, da pri uvozu plačujemo preko 30 odstotkov raznih dajatev, medtem ko stimulacija našega izvoza ne pokriva niti obremenitev pri uvozu repromateriala. Razumljivo je

tudi, da bo ta izvoz ustvarljiv samo, če bomo imeli na razpolago vse potrebne surovine.

Glede samoupravnega sporazumevanja moramo ugotoviti, da nam za enkrat ni uspelo podpisati še nobenega takega samoupravnega sporazuma, ki bi nam dolgoročno zagotovil stalni vir deviz, oziroma, ki bi nam zagotovil manjšo odvisnost od uvoza. Še več, z najnovejšimi omejitvami glede možnosti investiranja bodo kapacitete surovin za gumarsko industrijo v Jugoslaviji aktivirane kasneje kot smo predvidevali. Že obstoječi proizvajalci surovin za gumarsko industrijo prav tako ne razpolagajo z devizami in pogojujejo dobavo svojih proizvodov z odstopom naših deviz. Tako se moramo še vedno sporazumevati s tistimi sferami proizvodnje, pri katerih dolgoročno gledano nimamo velikih interesov. Razumljivo je, da je cena takega sporazumevanja ob zadnjih omejitvah pri uvozu zelo poskočila, medtem ko so naše možnosti, z ozirom na omejeno akumulacijo s tem še manjše.

Slika našega trenutnega stanja ne bi bila popolna, če se ne bi dotaknili problematike cen naših gotovih izdelkov. Že iz najpreprostejših virov obveščanja je možno razbrati, da so se praktično vse surovine, ki jih predeluje gumarska industrija v lanskem letu močno povišale. Ta trend se nadaljuje tudi v letošnjem letu in se z iransko in afganistansko krizo še stopnjuje. Tako so se cene naravnega kavčuka v pičlih desetih dneh povečale za 20 odstotkov. Kljub temu pa je naša prodaja pred kratkim dobila zavržen predlog za povečanje cen naših končnih izdelkov, med njimi tudi avtopnevmatike.

Zaradi tega, ker nismo mogli priznati povišanja cen domačim proizvajalcem rayon korda, saj in kemikalij, obstoji velika možnost, da nam bodo zmanjšali, ali pa sploh ustavili dobavo omenjenih surovin, če v kratkem ne bomo našli ustrezne rešitve oziroma priznali višjih cen.

V nastali situaciji je republiški SISEOT tudi podrobno analiziral uvoz opreme in ugotovil, da po izdanih soglasjih za uvoz opreme v lanskem letu, letošnje kvote za uvoz opreme ni več. Temu dejstvu bo potrebno prilagoditi našo željo po uvozu opreme v letošnjem letu.

Iz navedenega sledi, da je naš trenutni položaj glede oskrbe s surovinami iz uvoza skrajno neugoden. Omejitve veljajo tudi za blago, ki smo ga do sedaj prosto uvažali. Z našim izvozom trenutno pokrivamo še predujem, ki smo ga dobili v lanskem letu, medtem ko si prizadevamo z

nekaj samoupravnimi sporazumi pridobiti devize za pokritje naših potreb v februarju.

O nastalem položaju smo obvestili pristojne republike in občinske organe in podčrtali, da naša sestavljena organizacija združenega dela v letošnjem letu in verjetno tudi še v prihodnjih letih, dokler ne bodo aktivirane domače kapacitete surovin, ne bo mogla obstojati brez deviz, ki jih bomo dobili pri Narodni banki. Prav tako smo jasno povedali, da moramo razpolagati z večjo akumulacijo kot danes, če se hočemo samoupravno povezovati in na ta način najti rešitev, to pa pomeni, da nam mora Zavod za cene zahtevk za povišanje cen naših izdelkov čimprej odobriti, po drugi strani pa bomo ponovno začeli postopek za znižanje dajatev pri uvozu surovin, še posebno tistih, ki se doma ne proizvajajo in zlasti za tisti del proizvodnje, ki je namenjen izvozu.

Jože Lakner

Pripis uredništva:

Takšna situacija na področju preskrbe s surovinami pa zahteva tudi skrajno odgovoren odnos vseh delavcev našega kolektiva do gospodarjenja s temi surovinami. Še vedno smo lahko vsakodnevno priče razpisniškemu obnašanju na področju nabave in porabe surovin. Neredko je še vedno prisotno neodgovorno naročanje surovin, ki se kasneje pojavljajo na spiskih nekurantnih zalog. Mnogo prepotrebnih surovin uničimo ali izgubimo pri transportu in skladiščenju v neprimernih pogojih.

Še vedno je mnogo naših izdelkov pretežkih, z več vgrajenimi surovinami, kot terja njihova uporabnost. Tudi odpadkov je še vedno mnogo več, kot bi bilo potrebno, če bi sleherni med nami na področju varčevanja storil vse, kar je v njegovi moči.

Tudi ponovna uporaba odpadnih materialov iz naše proizvodnje še ni optimalna. V vseh naštetih slabostih, ki pa zdaleč ne predstavljajo vseh naših notranjih rezerv, se skrivajo neizkoriščeni milijoni.

Se bomo v težkem letu 1980 le bolj sklonili in jih pobrali? Morali bi se! saj je to lahko eden od pomembnih virov povečanja našega dohodka, s tem pa tudi osebnih dohodkov. V letu 1980 tako ne bi smelo biti delovne sredine brez konkretnega vačevalnega programa, usmerjenega v racionalnejšo porabo.

Predstavniki republiškega SISEOT na sestanku v Savi.

PRED NAMI SO ODGOVORNE NALOGE

Prvi trije meseci v letu so za Savo, kot kolektiv, z razvito in razgibano samoupravno in družbenopolitično aktivnostjo najbolj pomemben čas, to je čas, ko podrobneje ugotavljamo, kako smo gospodarili, kako smo realizirali letne plane in kakšen načrt si bomo zadali za bodoče. Skratka, to je čas razprav in sprejemanja ZAKLJUČNIH RAČUNOV in GOSPODARSKIH NAČRTOV. Če pa k temu še dodamo letos aktualne stabilizacijske napore in sprejemanje ter vrednotenje DELOVNIH NALOG IN OPRAVIL, je to toliko bolj pomembno obdobje. Zakaj to poudarjam?

Predvidevam, da smo v tem obdobju vsi Savčani, poleg

svojega rednega dela, z bolj pogostimi sindikalnimi skupinami, zbori delavcev in sejami ostalih družbenopolitičnih organizacij; pri tem pa še največkrat z daljšimi dnevnimi redi; že malo nejevoljni od pogostega »sestankovanja«. Posebno, če to »sestankovanje« vzamemo vsebinsko in nismo le zgolj fizično prisotni.

Menim pa, da je tako »sestankovanje« oz. dogovarjanje in odločanje potrebno, potrebno če ne gre na račun dela ampak za delo, za pravičnejši in boljši jutri. Ne sme nam biti žal nobenega sestanka, če za tem sledi tudi rezultat oz. konkreten dogovor.

Ker je za vsak zbor delavcev ali sestanek potrebna določena priprava je zavzetost družbe-

nopolitičnih delavcev, in to od vodja sindikalne skupine do predsednika delavskega sveta, toliko večja. In ne samo teh.

Tudi večine organizacijsko vodstvenih in nekaterih strokovnih sodelavcev.

Da bi v uvodu omenjene naloge, organizirano in racionalno potekale, so se predstavniki družbenopolitičnih in samoupravnih organov dogovorili za skupen posvet o zaključnem računu, gospodarskem načrtu in pripravljenim ovrednotenim katalogom del in nalog, kateri morajo biti prežeti s stabilizacijskimi ukrepi. Menim, da je najlažje vse stabilizacijske ukrepe vključiti v programe sedaj, ko sprejemamo najbolj pomemben plan, to je gospodarski načrt, obenem pa ob sprejemanju zaključnega računa vemo,

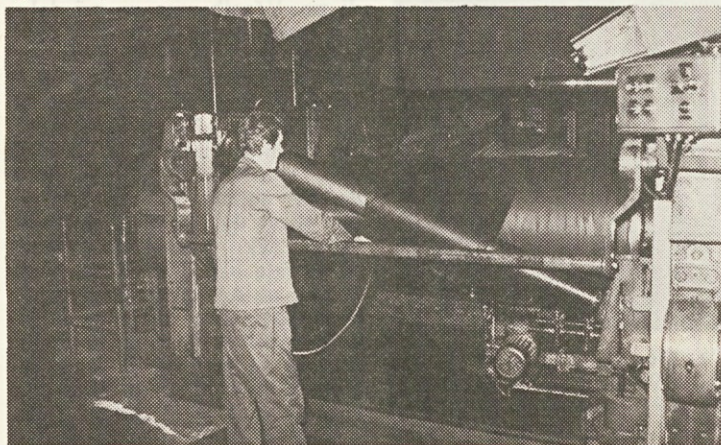
iz kakšnih osnov se lahko pogovarjamo.

Vse to bomo najprej v vseh delovnih okoljih »premlevali« v času od 7. do 8. februarja, v soboto, 9. februarja pa bodo najbolj odgovorni sodelavci v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih ta mnenja in predloge združili v skupno akcijo celotne delovne organizacije.

Ker pa dogovor velja le, če smo vsi Savčani za to, menim, da bomo uspešni le, če boste na svojih sindikalnih skupinah in zbori delavcev se resnično in vsebinsko zavzeli za pravilno delitev, za realne plane in čim bolj ekonomično delo v vaši sredini.

Obenem pa se moramo otresti dosedanje prakse, ko največkrat kažemo na druge kako slabo delajo ziroma gospodarijo, kako bi lahko boljše delali, pri tem pa pozabimo na množnosti, ki jih imamo sami.

Štefan Zrinski

O STABILIZACIJI – RESNO IN ODGOVORNO V RAZPRAVE O GOSPODARSKEM NAČRTU

Gospodarska stabilizacija je v tem trenutku zagotovo bistveni življenjski interes delavskega razreda in eden temeljnih pogojev tako za krepitev samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavca, kot tudi za napredek proizvodnih sil in ljudskega blagostanja. Potemtakem morajo biti prizadevanja s stabilizacijo tudi temeljna vsebina naše družbene aktivnosti.

To so bile uvodne misli tovariša Vinka Hafnerja na 6. seji centralnega komiteja ZK Slovenije.

Stabilizacija in stabilizacijska prizadevanja so osrednja točka vseh razgovorov na vseh nivojih. Vanjo se vključujejo vsi gospodarski, družbeni in politični dejavniki. V vseh okoljih bomo morali sprejeti in uresničiti ukrepe, ki bodo zmanjšali gospodarsko nestabilnost in zunanjetrgovinski primanjkljaj. To pa bo mogoče le ob večji produktivnosti in zmanjšanju vseh oblik porabe. Te dni bomo razpravljali o zaključnem računu in gospodarskem načrtu za leto 1980. To je priložnost, da tehtno spregovorimo tudi o

stabilizacijskih ukrepih. Nekaj osnovnih zadev pri naša resolucija. Le-te bomo vnesli v gospodarski načrt (zmanjševanje stroškov reprezentance, dnevnice, potrebnih stroškov in reklame). Vsekakor bomo spregovorili tudi o osebnih dohodkih, za katere resolucija določa, da morajo rasti počasneje od rasti družbenega proizvoda.

Poleg tega pa smo v naši delovni organizaciji sprejeli še vrsto drugih ukrepov, ki vodijo k večji stabilnosti. V vseh temeljnih organizacijah se pripravljajo dodatni akcijski programi varčevanja, uveljavili bomo merilo prihranka pri materialu.

Pa vendar so vse to le izhodišča. Temelj vseh stabilizacijskih prizadevanj pa je delavec – samoupravljaec. Če se bomo kot kolektiv in kot posamezniki zavestno in odgovorno vključili v ta prizadevanja, bo stabilizacija gospodarstva uspela.

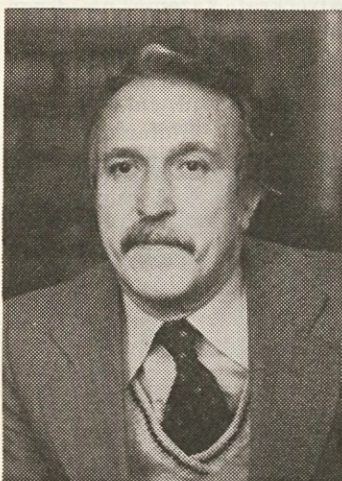
V. D.

DELAVSKI SVETI PRED VOLITVAMI:

Dvoletno delo delavskih svetov se v teh dneh izteka. Izvolili bomo nove delegate, ki bodo v prihodnjih dveh letih razpravljali in sklepali o vseh temeljnih zadevah gospodarjenja, ki jih bodo zastopali. Delavsko samoupravljanje je zakorakalo v četrto desetletje. O tem, kakšno je bilo delo delavskih svetov v zadnjem obdobju, katera so po njihovem mnenju najpomembnejša vprašanja o katerih so razpravljali ter o tem, kako ocenjujejo delo delegatov, smo se pogovarjali s predsedniki delavskih svetov temeljnih in delovnih organizacij.

Franc Golob – predsednik delavskega sveta Sava Commerce

1. Dvoletni mandat je za vami. V tem času je vaš delavski svet razpravljal in sklepal o številnih pomembnih zadevah. Katere bi posebej izdvojili?

Težko bi se odločil, katere so bile najbolj pomembne. Ob ustanavljanju Save Commerce so bile kar vse precej pomembne. Če bi se moral odločiti, se mi zdi, da je bila najbolj pomembna, čeprav še ni do kraja izpeljana, prav postavitev organizacije. S tem se je naš delavski svet zelo veliko ukvarjal.

2. Kakšne izkušnje bi lahko prenesli predsedniku delavskega sveta, ki bo v teh dneh prevzel svoje dolžnosti?

Ja, predvsem bi svetoval, da pri svojem delu spoštuje zmerenost, (če je človek zmeren to v splošnem prinaša večje rezultate), razsodnost – le ta pripelje do boljših rešitev pa tudi bolj pravičnih.

3. Kaj pa sodelovanje delegatov? Ali ocenjujete, da je bilo dobro in če ne, kje so vzroki?

Delavski svet Save Commerce je nekoliko specifičen zaradi velike prostorske oddaljenosti. Delavski svet sestavljajo delegati iz vse Jugoslavije. Menim, da je delal v redu. Tu je prišla do izraza preudarost, izbor delegatov tako po številu kot po kvaliteti.

Pozdravljam pobudo, da se število članov poveča, ponekod bodo izvolili tudi po dva delegata – tako je bilo mnenje sindikata, ki je bilo osvojeno. Menim, da so bila doslej nekatera področja premalo zastopana.

4. Ali menite, da so delegati resnično prenašali mnenje svojih sredin?

Že. Ponekod so, ponekod pa tudi ne. Včasih smo se pri delu srečevali tudi z jezikovno prepreko. Mi smo se dogovorili tudi za prevod nekaterih materialov, zlasti tistih najbolj pomembnih, ki se tičejo človeka, denimo kadrovska vprašanja, vprašanja osebnega dohodka, delitve in tako dalje. Zdi se mi, da te stvari niso bile vedno tako prenešene, kakor bi morale biti. To bi bila ena izmed nalog prihodnjega delavskega sveta kot pogoj za boljše delo. Pri našem delu smo se vedno trudili z veliko mero dobre volje, da smo govorili kakor pač znamo tudi srbohrvaško, saj je razumevanje osnova za dobro delo.

5. Kako pogosto pa ste se sestajali?

Nekaj manj kot ostali delavski sveti?

Res je, delali smo tako, da smo se zbrali, ko je bil dnevni red že dokaj obsežen, saj so stroški vsakega srečanja zelo visoki. Včasih je imel dnevni red tudi dvajset točk.

6. In za konec še eno vprašanje. Koliko ste bili vi sami zadovoljni s svojim delom?

Moram reči, da sem bil še kar zadovoljen, saj so bili v tem mandatu izbrani taki delegati, ki so bili zelo zmerni, dovezetni. Skratka z njimi se je dalo delati. Če bo tudi nov delavski svet tak, bo delo potekalo brez posebnih težav.

Janez Gladek – predsednik delavskega sveta temeljne organizacije Lovski material in embalaža je o delu delavskega sveta dejal:

1. V sedanjem mandatu, sploh pa v drugi polovici, smo največ obravnavali probleme

proizvodnje. Kot vemo se lovski material počasi ukinja. Ena glavnih tem delavskega sveta so bile obravnave, kaj storiti s tozdom. Vprašanja preusmeritve proizvodnje in prerazporeditve delavcev so bila pogosto na dnevnem redu.

2. Menim, da je sedanjí delavski svet dobro delal. Bilo je veliko sodelovanja, pri obravnavi posameznih problemov smo vedno našli skupno stališče. Smo sorazmerno majhna temeljna organizacija in zato ima tudi delavski svet malo članov (sedem nas je, ker je v tozdu manj kot sto zaposlenih).

3. Delo delegatov je bilo dobro, problemov z udeležbo ni bilo, v glavnem so tudi vsi prenašali in zastopali mnenje svoje sredine.

4. Če se povrneva nekoliko nazaj na preusmeritev proizvodnje. Vemo, da je bilo precej težav, pri delu delavcev je bila velika mera nezadovoljstva oziroma nerazumevanja.

Kakšna je bila vloga delavskega sveta tudi pri teh zadevah?

Res je bilo precej nezadovoljstva, ker so tekale razprave o tem, da se tozdom počasi ukine, predvsem embalaža. Delavci so se začeli premeščati v druge tozde in tu je prišlo pogosto do nezadovoljstva in padla je tudi delovna morala.

Zdaj imamo jasne razvojne programe, v drugem polletju smo tudi dokaj dobro poslovali, to se pozna tudi v kolektivu – delovna morala je zopet porasla. Delavci so veliko bolj zadovoljni. Danes veliko bolj optimistično gledamo na svojo prihodnost.

Kako bi ocenil svoje delo?

Verjetno bi se dalo narediti še več, kot smo. Menim, da so pogoji za delo zelo dobri. Smo majhen kolektiv, med seboj se dobro poznamo in sproti razpravljamo o problemih. Tudi informiranost je dokaj dobra, ljudje se zanimajo za probleme, ki se obravnavajo na delavskem svetu in na drugih samoupravnih organih.

Kljub temu menim, da bi stvari lahko še izboljšali.

Tovarišica Pavla Rančev je vodila delo delavskega sveta naše najbolj oddaljene temelj-

ne organizacije. Ročne konfekcije na Vrhniki. O delu delavskega sveta je razmišljala takole:

1. Največ problemov smo imeli zaradi sanacijskega programa. Bili smo v velikih težavah, ob koncu leta 1978 smo imeli velike izgube. Izvedli smo sanacijski program, za uspešno realizacijo imata veliko zaslug tovariš Anton Lah in tovariš Jože Kosirnik, ki sta bila zadovoljena zanj. Dela so se malo zavlekla. V aprilu smo začeli izvajati program, v dobrih osmih mesecih pa smo uspeli priti na pozitivno poslovanje, torej bili smo brez izgub.

Lahko rečem, da je bil delavski svet zelo angažiran pri reševanju teh problemov.

2. O delu prihodnjega delavskega sveta pa je dejala:

Pomoč članom delavskega sveta bo vsestranska glede izvrševanja gospodarskega načrta, potem glede stabilizacijskega programa.

Skupno bomo morali reševati probleme, gledati na to, da bomo dobro poslovali, z zmanjšanimi stroški ter prihranku pri surovinah.

3. In še o sodelovanju delegatov:

Predsednica delavskega sveta sem bila dva mandata. Sodelovanje med delegati je bilo dobro, bili so delavni, zastopali so stališča svoje sredine, lahko rečem, da ne morejo vedno vse pretuhtati, saj so preobremenjeni s svojim delom, materiala pa je zelo veliko – prava papirnata vojna.

Jereb Andrej – predsednik delavskega sveta tozđ Energetika

Katera vprašanja ste na sejah delavskega sveta večkrat obravnavali?

Poleg obravnave tekočih zadev je bilo v pretekli mandatni dobi najbolj prisotno vprašanje proizvodnje pare v primeru okvare na kotlih. V primeru okvare na enem izmed kotlov nimamo dovolj kapacitet, da bi nadomestili primanjkljaj, še posebno v zimskem času, ko je para potrebna tudi za ogre-

vanje in je poraba večja. Dalj časa smo reševali tudi kadrovske zasedbe na ključnih delovnih mestih. Težave, ki so se pojavljale smo uspeli rešiti z novimi delavci, tako da sedaj delo nemoteno poteka.

Obravnavali smo tudi višino osebnih dohodkov, zaradi razlike med dohodki vzdrževalcev v tozdu Vzdrževanje in našimi vzdrževalci. Delno smo to vprašanje rešili, vendar menim, da bo dokončno rešeno s katalogom del in nalog.

Kako bi ocenili delo delegatov?

Poudariti moram, da so se delegati pred sejami posvetovali s sodelavci, pri čemer pa je žal večkrat prihajalo do stihij-skih mnenj in stališč, ker v omenjenih razgovorih ni bilo pravega usmerjanja. Zaradi majhnega števila delegatov v delavskem svetu in izmen-skega dela smo imeli težave pri sklepčnosti.

Imate kakšne predloge ali ideje, kako bi delo delavskega sveta izboljšali?

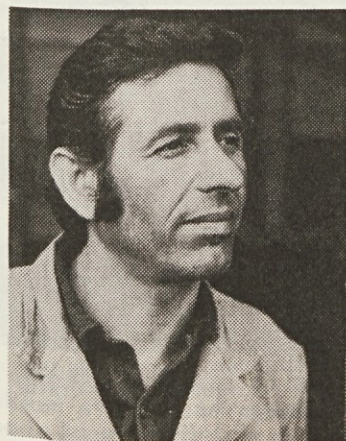
Menim, da bi delegati morali v prvi vrsti širše poznati delegatski sistem, svoje pravice in dolžnosti. V ta namen bi bilo potrebno organizirati več izobraževalnih seminarjev.

Za razpravo o pomembnejših gradivih bi morali nameniti več časa, saj je v nekaj dneh nemogoče pregledati zahtevno gradivo, se o njem posvetovati s sodelavci in potem kvalitetno in premišljeno ukrepati.

Jeram Vinko – predsednik delavskega sveta tozdz Vzdrževanje

Katerim vprašanjem ste posvetili največ pozornosti?

V preteklem mandatu smo pričeli z delom v novi mehanični delavnici. Delavski svet je stalno spremljal organizacijo in uvajanje nove proizvodnje. Pri tem se je srečeval s številnimi problemi in težavami. Obravnavali smo novo sistematizacijo delovnih nalog in opravił nagrajevanje oziroma delitev osebnih dohodkov in tako dalje. Po združitvi z Orodjarno smo

ocenili uspešnost poslovanja. Ves čas pa smo se srečevali tudi s pomanjkanjem delavcev, kar je in tudi sedaj zmanjšuje našo učinkovitost.

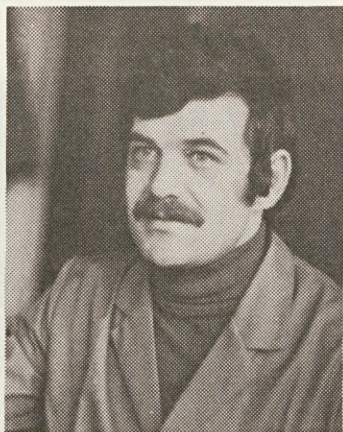
Kako so delovali delegati? Pozitivno je, da so delegati na sejah delavskega sveta zastopali mnenja in stališča svojih delovnih sredin. Prav tako pa so odločitve delavskega sveta prenašali nazaj, ter o njih obveščali sodelavce. Aktivno pa so sodelovale tudi družbenopolitične organizacije v tozdu.

Kakšne pomanjkljivosti so se pojavljale pri vašem delu in kaj predlagate, da bo delo delavskega sveta učinkovitejše?

Kljub temu, da so bila gradiva dobro pripravljena, smo jih zaradi preobširnega reda dokaj »hitro« obravnavali, kar je po drugi strani pogojevalo nekvalitetno odločanje. Zato bodo morali biti dnevni redi za seje krajši. Večkrat so bile seje sklicane v zelo kratkih rokih, kar je imelo za posledico nepoznavanje gradiva, delegati se predhodno niso posvetovali s sodelavci in odločitve so bile temu primerne.

Razinger Slavko – predsednik delavskega sveta tozdz Umetno usnje

O čem ste največkrat razpravljali?

Z ozirom na slab poslovni uspeh, smo največ časa posvetili obravnavi poslovanja. Stalno smo spremljali rezultate poslovanja, temeljito obravnavali mesečne plane, še posebno kvaliteto in asortiman. V primerih, ko je plan predvideval slab finančni rezultat, smo ga zavrnil, ter od odgovornih zahtevali izdelavo plana take proizvodnje, ki bo zagotavljala pozitiven rezultat. To nam je v veliki meri tudi uspelo. Šanacijski odbor je delavski svet tekoče obveščal o ukrepih, težavah pri nabavi surovin in prodaji in tako dalje. Pozitivno ocenjujem delo članov odbora in drugih strokovnih sodelavcev, ki so si prizadevali za čimboljši poslovni uspeh tozda.

Kako ocenjujete aktivnost delegatov?

Večina je bila aktivna. Še poseben interes so kazali pri razpravah o najbolj perečih vprašanjih, ter se o njih predhodno posvetovali s sodelavci.

Pri obravnavi pomembnejših zadev so vedno sodelovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

Na kakšen način bi lahko izboljšali delo delavskega sveta?

Zahtevati bi morali čimbolj tekoče in uporabne podatke, jih spremljati ter pravočasno ukrepati. Tudi odgovorni strokovni sektorji bi morali na osnovi podatkov pravočasno predlagati ustrezne ukrepe.

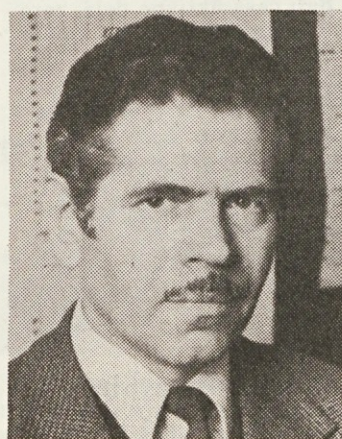
Miha Petek – predsednik zboraz delavcev izobraževalnega centra

Izobraževalni center je majhen delovni kolektiv, zato so delavci samoupravno organizirani v zbor delavcev. O delu v preteklem obdobju je njegov predsednik dejal:

Med najpomembnejšimi nalogami, ki smo jih obravnavali, je bilo sodelovanje centra pri zmanjšanju fluktuacije. Večkrat smo obravnavali tudi problem učnih prostorov in delavnice, ki so pogoj za uspešno delo, v zadnjem času pa načrtujemo tudi prehod na usmerjeno izobraževanje. Pri tem bomo imeli težave, saj nismo ustrezno opremljeni. Trenutno nas najbolj sili k razpravljanju to, da nam manjka vsaj ena sodobna učilnica v delovni organizaciji za organizacijo in izvedbo dopolnilnega izobraževanja. Zdaj se selimo iz ene sejne dvorane v drugo. Na zboru delavcev smo govorili tudi o kadrovski problematiki saj tudi Izobraževalni center ni brez fluktuacije.

O obliki dela zbora delavcev pa je dejal:

Samoupravno delo v taki obliki kot ga imamo je za nas dosti lažje, saj vsi odločamo o vsem neposredno. Obveščnost je lahko dosti bolj po-

polna kot v večjih enotah. Kot majhen kolektiv, smo vsi vključeni v vrsto samoupravnih organov in interesnih skupnosti, kar pa nas precej obremenjuje.

Delo zbora delavcev pa je po mojem mnenju potekalo zelo kontakktivno, vsi so se angažirali in sodelovali pri reševanju problemov. Novi predsednik ne bo imel težav pri vodenju zbora delavcev, ki je obenem tudi delavski svet.

Ciril Dominko – predsednik delavskega sveta tozdz Tovarna avtopnevmatika

O čem ste največ razpravljali?

Delavski svet je posebno pozornost posvetil specifičnim vprašanjem našega tozda. Obravnavali smo investicije, predvsem V. fazo in sporazume o skupnem vlaganju z nekaterimi večjimi delovnimi organizacijami, kot so Cimos, TAM, IMV in tako dalje. Prav tako smo tekoče spremljali realizacijo planov, kadrovske problematiko in drugo.

Kaj menite o delu delegatov?

Delegati so premalo sodelovali z delavci, ki so jih izvolili. To pa pomeni, da so na delavskem svetu glasovali v svojem imenu, niso pa zastopali stališč delovne sredine. Enaka pomanjkljivost se je pojavljala tudi pri povratnem obveščanju o sklepih delavskega sveta, čeprav so zapisniki redno izbešeni na vseh oglašnih deskah.

Kaj bi bilo potrebno ukrepati za boljše delo?

Predvsem bi moral biti dnevni red krajši, kar bi omogočalo temeljito razpravo in kvalitetno odločanje. Tekoče bi morali spremljati delo delegatov, ter v primeru neaktivnosti poostri odgovornost oziroma predlagati takojšnjo zamenjavo.

Vera Drašak
Peter Bogataj

VELOPNEVMATIKA V OBRAMBNIH PRIPRAVAH

Delajmo tako, kot da bo jutri vojna, čeprav si bomo z vsemi silami prizadevali za trajen mir je moto sodelavcev iz Velopnevmatike. Zato tudi ni naključje, da so za uspele priprave in izvedbo akcije NNNP v preteklem letu prejeli občinsko priznanje sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito. Njihove izkušnje bodo nedvomno v pomoč in v spodbudo drugim Savčanom pri podružbljanju ljudske obrambe in družbene samozaščite.

To je še posebno pomembno v današnjem trenutku, ko se vsakodnevno soočamo s konfliktnimi situacijami v mednarodnih odnosih, z oboroževalno tekmo med bloki, uporabo orožja za reševanje spornih vprašanj in pritiski na našo samoupravno, neuvrščeno skupnost.

Za razgovor smo zaprosili vodjo tozda Velopnevmatika, tovariša Antona Veseliča, da bi se bolj podrobno seznanili z njihovo aktivnostjo.

Kako ste se vključili v obrambne priprave, ki so bile še posebno intenzivne pred akcijo NNNP?

Predvsem je potrebno omeniti, da nismo čakali na akcijo, temveč da je odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pričel delovati po izvolitvi. Člani odbora so zaupane naloge vzele resno in s polnim čutom odgovornosti. Med seboj so si razdelili posamezna področja dela, predlagane rešitve in predloge pa so potem obravnavali na skupnih posvetih. Za nas to ni bila enkratna naloga, temveč daljši proces, v katerem se bo sleherni delavec usposobil za obrambo našega sistema in za delo v posebnih pogojih.

Odbor je težil k praktičnemu načrtu, ki bi v osnovi zagotavljal proizvodnjo v izjemnih pogojih. To pa je pomenilo določitev organizacije dela, proizvodov, ki bi jih izdelovali in količino, kdo in s katerimi stroji in orodji bo delal, organizacijo zavarovanja in tako dalje. Sleherni delavec, tudi upokojenci, ki ni vojaški obveznik oziroma ni razporejen in ki bo v izjemnih pogojih ostal v tozdu, je prejel odločbo, v kateri so navedene njegove naloge v proizvodnji, naloge v primeru evakuacije proizvodnje in dolžnosti pri zavarovanju tozda, protipožarni varnosti, pri pomoči in tako dalje.

Pri tako obširnem in zahtevnem delu ste verjetno naleteli na težave, odprte dileme in vprašanja?

Res je. Veliko težav je bilo z vsklajevanjem, ki vsaj v nekaterih primerih poteka še danes. Nekateri porabniki naših izdelkov še vedno niso sporočili svojih potreb, kar bi bilo nujno za točno planiranje količine izdelkov. Ker smo v veliki meri odvisni od uvoženih surovin, bo potrebno dodelati možnosti nabave in skleniti pogodbe z zunanjimi dobavitelji surovin, ter v čim večji meri uporabljati domače. Prav tako Velopnevmatika veliko izvaža. Katere izdelke, kakšne količine in komu bomo izvažali je še posebno pomembno vprašanje. Na kakšen način bomo zagotovili proizvodnjo v primeru izpada električne energije in pare?

Kot sem omenil že v začetku, to ni enkratna naloga, zato se tudi sedaj dogovarjamo o omenjenih vprašanjih, iščemo najustreznejše rešitve, ki jih do sedaj nismo uspeli v celoti realizirati. Naj omenim, da novoustanovljeni vojni komite že dalj časa aktivno dela, zato ni bojazni, da ne bi kmalu našli ustreznih rešitev.

Kako so se v priprave vključevali oziroma se vključujejo sodelavci celega tozda? Mnogi so še danes prepričani, da je vse v zvezi z obrambo tajnost.

O pripravah in o akciji smo slehernega delavca seznanili z njegovimi nalogami s pismeno odločbo. Seveda to ni bilo dovolj. Veliko je bilo razgovorov s posamezniki in skupinami. Člani odbora so bili resnično zelo angažirani.

Poudariti moram, da so delavci večkrat sami predlagali dopolnitve. Pravkar uresničujemo enega od takih predlogov.

Gre za izdelavo alarmnih znamenj na žepnem formatu, ki jih bo imel vsak delavec pri sebi.

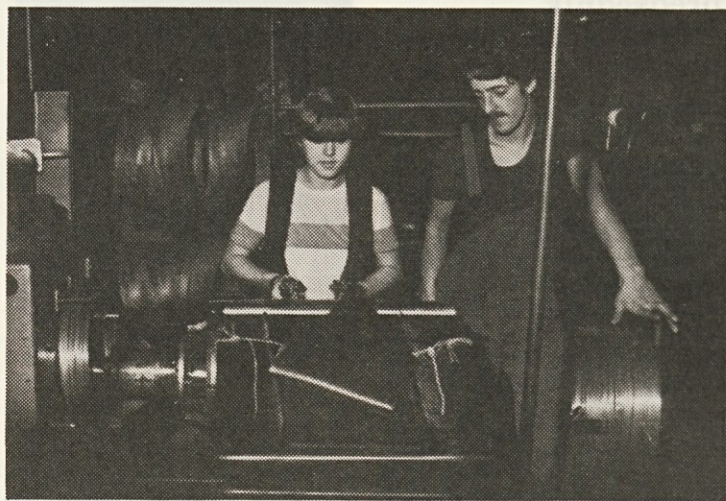
Ena od naših stalnih nalog je tudi večkratno preverjanje usposobljenosti posameznikov

in skupin. Načrtujemo več akcij, s katerimi bomo preverjali znanje in usposobljenost delavcev pri gašenju požara, usposobljenost ekip za prvo pomoč, za zatemnjevanje, za Radio Biološko Kemično zaščito in tako dalje.

Menim, da smo z akcijami, razgovori in razlago nalog in dolžnosti uspeli spremeniti zmotno mnenje o tem, kaj je vojna tajnost, saj je še kako pomembno, da ve naš delavec čimveč o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti. Tako bo lažje in uspešneje deloval v primeru napada, okupacije, elementarnih in drugih nesreč.

P. B.

MLADINCI V VELOPNEVMATIKI V AKCIJI

Na programski mladinski konferenci v drugi polovici januarja so delegati ocenili, da se osnovna aktivnost mladih odvija v osnovnih organizacijah, kar so potrdile tudi številne delovne in druge akcije. Še posebno v zadnjem obdobju je veliko delovnih akcij za urejevanje delovnega okolja ali produktivnega dela.

Da je temu tako, so dokazali tudi mladinci iz Velopnevmatike. Čeprav akcija, zaradi premajhne udeležbe, ni bila v celoti uspešna, moramo opozoriti na vzroke, ki so vzpodbudili udarniško delo v soboto, 26. januarja. Do sedaj je bila namreč v večini primerov praksa, da so tako zaslužen dohodek uporabili za dejavnost osnovne organizacije mladine. V omenjeni akciji pa so ga mladinci namenili tozdu, kot svoj prispevek k izboljšanju gospodarskega položaja oziroma stabilizacijskim ukrepom. K prostovoljnemu delu pa jih je vodilo tudi izpolnjevanje mesečnega plana proizvodnje, ki je bil zaradi zamude pri dobavi preš, obratovati bi morale že po novem letu, v zaostanku.

P. B.

KOMISIJA ZA SOCIALNO POLITIKO PRI OBČINSKI KONFERENCI ZSMS KRANJ

V mesecu novembru 1979 je bila pri občinski konferenci ZSMS Kranj na pobudo nekaterih aktivnih mladincev, ki se poklicno ukvarjajo s socialnim delom, ponovno ustanovljena komisija za socialno politiko. Takšna komisija je bila sicer ustanovljena že pred leti, vendar ni zaživela. Zaradi pomembnosti teme, ki naj bi jo obravnavala, je zahtevala drugačno sestavo, zato upamo, da bo sedaj delo steklo.

Program dela je zelo široko zastavljen in bo od komisije zahteval veliko dela in strokovne usposobljenosti.

Program dela obsega obravnavanje stanovanjske problematike mladih družin, prehod na ekonomske stanarine in sistem subvencioniranja; spremljanje mladinskega prestopništva, narkomanije ali alkoholizma; organizacijo problemskih konferenc po osnovnih organizacijah ZSMS; obravnavo analize Centra za socialno delo o soseski pomoči in organizacijo prvih skupin za pomoč ostarelim in onemoglim občanom; obravnavanje problematike mladih delavcev v samskih domovih delovnih organizacij in mladih delavcev iz bratskih republik; obravnavo prvih rezultatov predzakonskega svetovanja; obravnavo aktualnih problemov študentov VŠOD v Kranju ter dijakov v dijaških domovih; obravnavanje analize potreb za ustanovitev posvetovalnice za mlade.

Komisija je sprejela tudi programsko usmeritev za delo v letu 1980. Enotni smo bili, da se moramo mladi zavzemati za uresničitev osnovnih ciljev socialne politike, to je zagotavljanje in

urejanje takšnih delovnih in življenjskih pogojev za delovne ljudi in občane, ki omogočajo celovito socialno varnost ter vsestranski razvoj osebnosti posameznega občana.

S socialno varnostjo pa je neposredno povezan tudi pojem družbenega standarda, katerega pa dvigamo s povečanjem produktivnosti na osnovi delitve po delu, s solidarnostjo, vzajemnostjo ter borbo za uveljavitev načel socialističnega humanizma.

Prav mi mladi se moramo še posebej zavzemati, da smo skupaj z drugimi delovnimi ljudmi in občani nosilci socialne politike. Če želimo, da bomo imeli vsi mladi enakopravne pogoje za življenje, se moramo marljivo prizadevati za pospešeno izgradnjo vzgojno-varstvenih zavodov, šol, dijaških domov, stanovanj za mlade družine, za mlade samske delavce ter se zavzemati za kadrovske štipendiranje.

Večjo skrb bomo posvetili analiziranju vzrokov, ki pogojujejo prestopništvo, narokomanijo in alkoholizem med mladimi ter skušali s preventivo preprečevati takšne pojave. Obenem pa si moramo prizadevati, da se mlademu prestopniku omogoči čimprejšna vključitev v zdravo socialno okolje in najde primerno zaposlitev.

Ker opažamo, da se mladi delavci iz bratskih republik, ki jih je vedno več v naših sredinah, le težko vključijo v aktivno družbenopolitično življenje, bomo morali tudi temu posvetiti večjo pozornost. Zelo pomembno vlogo bi lahko pri tem imele ustanovljene osnovne organizacije ZSMS v samskih domovih. Delovale bi na družbenopolitičnem, kulturnem in na športnem področju.

Mladi pa se moramo tudi vključiti v družbeno prizadevanje za načrtovanje družine, humane odnose med spoloma ter oblikovanje zdravih družinskih skupnosti.

Komisija trenutno šteje enajst članov. V našo sredo pa bi z veseljem sprejeli tudi druge mladince, ki bi želeli aktivno delati na tem področju. Od ustanovitve do danes smo imeli tri delovne sestance in začeli uresničevati zastavljen program dela.

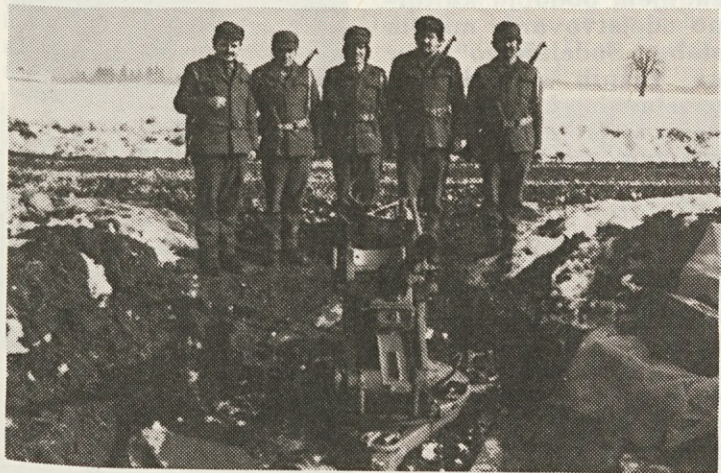
Mira Škerjanc

OBISKALI SMO VOJAKE NA POLOŽAJU

V okviru rednega usposabljanja pripadnikov teritorialne obrambe je bila v mesecu januarju večdnevna praktična vaja v posebnih zimskih pogojih. Ena od enot teritorialne obrambe je zasedla in utrdila položaj v nepo-

Prihod savske delegacije na borbeni položaj v spremstvu komandirjev.

Topniški oddelek v bojni pripravljenosti čaka na ukaze svojih nadrejenih starešin. »Sovražna« letala bodo kmalu priletela nad položaje topniške enote.

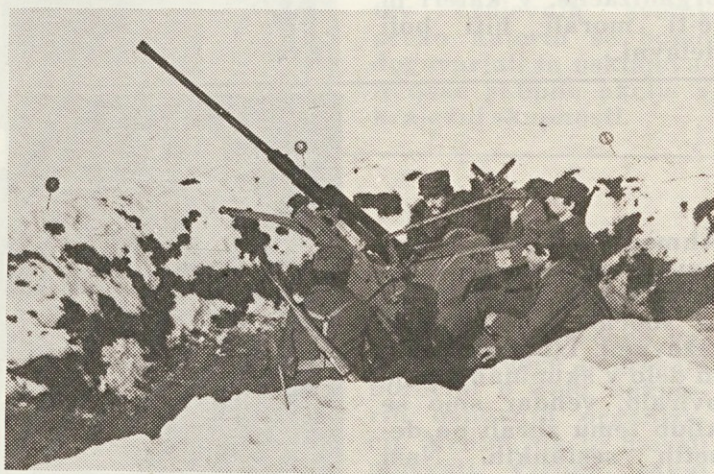
sredni bližini proizvodnih objektov DO SAVA. Med vojaki omenjene enote so bili tudi člani kolektiva DO SAVA.

Zaradi vloge te enote TO smo zaprosili komandanta občinskega štaba TO za obisk vojakov na položaju. Odgovorni tovariši iz občinskega štaba TO so z zadovoljstvom sprejeli naš predlog. Dogovorili smo se za obisk dne, 29. 1. 1980. Savsko delegacijo so sestavljali: predsednik DS DO, glavni direktor DO, predstavnika sindikata in mladine ter referent za LO.

Z vojniki in starešinami smo se pogovarjali predvsem o bojni pripravljenosti enote, o počutju vojakov, o prehrani itd. Na vsakem koraku je bila prisotna resnost in odgovornost pri urjenju. Posebej smo se zanimali za delo vojakov — članov našega kolektiva. Starešine so bili zadovoljni z njihovim delom in izvrševanjem nalog. Starešine enote so bili posebej zadovoljni s sodelovanjem z DO SAVA, predvsem glede prehrane in kopanja.

Ob slovesu so nas vojniki in starešine zaprosili naj prenesemo pozdrave in zahvalo kolektivu Save za uspešno sodelovanje in razumevanje.

Vladimir Lacko

»Boj« se je začel. Topovska cev budno spremlja smer letenja »sovražnikovega« letala, ki skuša ogroziti bližnje proizvodne objekte in komunikacije.

PROGRAMSKA KONFERENCA OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZSMS SAVA

V preteklem letu smo uresničili naloge, ki smo si jih načrtali v programu. Delo je resnično potekalo v osnovnih organizacijah, tam kjer se vprašanja in problemi tudi pojavljajo. Vendar pa to ne pomeni, da smo s svojo aktivnostjo lahko v celoti zadovoljni, ker vemo, da lahko dosežemo še veliko več. Predvsem velja to za delo delegatov, za katere že dalj časa ugotavljamo, da niso dovolj aktivni, da se o svojih odločitvah premalo posvetujejo s svojo delovno sredino in tako dalje. Problemi se pojavljajo tudi pri vključevanju novosprejetih delavcev v mladinsko organizacijo. Novega delavca pustimo ob strani, namesto da bi ga vključili v delo osnovne organizacije.

Vida Lončar-Mlakar

Franc Šeruga — Zavedati se moramo, da je uresničevanje ukrepov za stabilizacijo našega gospodarstva ena od naših osnovnih nalog. Zato bo potrebno v osnovnih organizacijah izdelati konkretne akcijske programe ter stalno preverjati realizacijo le-teh.

Kritično bomo morali oceniti aktivnost mladih članov Zveze komunistov pri delu mladinske organizacije, v kateri bi le-ti morali biti bolj delavni.

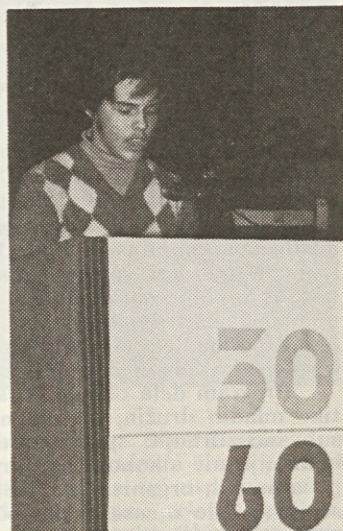

Ahmed Đurković — Osnovna organizacija v delovni enoti Polizdelki se je soočala s številnimi težavami. Izmenko delo in delo v skupinah nas je oviralo, vendar smo se kljub temu zbrali na desetih sestankih. Naši mladinci so sodelovali na vseh delovnih akcijah.

Slavko Štumberger

Za vpis na Poklicno gumarško šolo je malo zanimanja. Vzroke je potrebno iskati predvsem v slabih pogojih bivanja in težjih pogojih dela v delovni organizaciji v primerjavi z drugimi. Z veseljem pa lahko povem, da je bila prav danes otvoritev novega dijaškega doma na Zlatem polju, tako, da se bodo pogoji za bivanje in učne naše učencev znatno izboljšali.

Martina Peklaj — Klub savskih študentov deluje že dalj časa. V preteklem obdobju je bila njihova aktivnost dokaj različna. Bila so obdobja, ko so bili zelo aktivni, pa tudi taka, ko so bili slabo organizirani in njihove aktivnosti ni bilo čutiti. Predlagam da se v program sveta konference sprejme vsebinski program dela za štipendiste — bodoče sodelavce, da se bodo bolj kot do sedaj vključevali v vse akcije zveze mladine.

Martina Debeljak

Ugotavljamo, da je v zadnjem obdobju kulturno udejstvovanje mladih slabo. Sodelujemo sicer na raznih prireditvah, proslavah, kvizih, vendar pa to ni dovolj. Večja aktivnost naj bi v prihodnje potekala preko referentov za kulturno dejavnost v osnovnih organizacijah. Z njihovo pomočjo in sodelovanjem večjega dela članstva bomo sposobni organizirati boljše in kvalitetnejše prireditve. Potrebno pa bo tudi tesnejše sodelovanje s kulturno umetniškim društvom Sava.

V petek, 18. januarja, je bila v domu JLA v Kranju programska konferenca osnovnih organizacij ZSMS Sava. Konference so se udeležili delegati vseh savskih aktivov in osnovnih organizacij.

Predsednica sveta konference ZSMS Sava, tov. Vida Lončar-Mlakar, je najprej pozdravila goste, med katerimi so bili predsednik delavskega sveta Save tov. Franc Sirc ter drugi družbenopolitični delavci, predsednik in podpredsednik OK ZSMS Kranj, predsednik ZSMS Iskra, predsednik ZSMS Tekstilindust, predsednik ZSMS Totra, predsednik športnega društva Gumar in nekateri savski vodilni delavci.

Po pozdravnem govoru tov. Lončarjeve so delegati izvolili organe konference, potem pa je predsednik delovnega predsedstva, tov. Brane Pečjak, odprl konferenco, čemur je sledilo poročilo tov. Lončarjeve o delu ZSMS Sava v obdobju od marca do decembra 1979. Tov. Lončarjeva je ugotovila, da je bilo naše delo temeljito in večina nalog dobro opravljenih, vendar pa še vedno obstajajo slabosti, ki jih bo potrebno v prihodnje čimprej odpraviti. Zlasti pomembna je ugotovitev, da na področju delegatskega sistema nismo dosegli tiste stopnje, ko bodo mladi delegati resnično opravljali svojo delegatsko funkcijo, prav tako pa ne moremo biti zadovoljni z delom mladih komunistov, ki so večkrat pasivni, pa čeprav bi prav oni morali prevzeti nase največjo odgovornost. Njihovo delo bi se moralo ravno v delu mladine odražati v največji meri, kar pa se vse premalokrat dogaja.

Po poročilu tov. Lončarjeve je tov. Franc Šeruga, sekretar sveta konference ZSMS Sava, spregovoril o programski usmeritvi in akcijskem programu ZSMS Sava za leto 1980. Tov. Šeruga je poudaril, da morajo pri izvajanju nalog in akcij sodelovati vse osnovne organizacije ZSMS, pri tem pa bo ena od glavnih nalog mladih v Savi vsekakor boj za stabilizacijo. Pomembno vlogo morajo dobiti komisije za idejnopolitično usposabljanje,

družbeno samozaščito in ljudsko obrambo. Večjo pozornost bo v prihodnje potrebno posvetiti aktivnosti mladih komunistov v osnovnih organizacijah ZSMS in aktivih, prav tako pa tudi novospreditim delavcem, ki jih je treba čimprej in čimbolje vključevati v delo ZSMS. Tov. Šeruga je izrazil tudi potrebo po angažiranosti mladih pri sprejemanju kataloga delovnih nalog, kar bi hkrati pomenilo večje sodelovanje mladincev pri samoupravnem odločanju.

V nadaljevanju je tov. Šeruga pojasnil navzočim mladincem potrebo po ustanovitvi novih osnovnih organizacij. Delegati so se strinjali z njegovimi besedami in kot dokončni rok za konstituiranje določili marec 1980.

V živahni razpravi, ki je sledila, je bilo govora o štipendistih Save in njihovi aktivnosti, kulturnem udejstvovanju mladih, problematiki na poklicni gumarski šoli in o delu komisije za idejnopolitično usposabljanje. V razpravi so sodelovali tudi tov. Tone Horvat, član OK ZK Kranj, ki je pohvalil mladince za njihovo prizadevnost ob letošnji osrednji savski proslavi, tov. Judita Rakovec, direktor kadrovskega sektorja, ki je izrazila željo po boljšem sodelovanju med mladimi in starejšimi člani našega kolektiva in predlagala nekaj koristnih dopolnitev akcijskega programa, in pa tov. Aljoša Drobnič, podpredsednik OK ZSMS Kranj, ki je med drugim dejal, da je sodelovanje med ZSMS Sava in OK ZSMS Kranj doseglo raven, ki daje garancijo za dobre odnose tudi v bodoče.

Po razpravi je bila proglašitev najboljših mladih delavcev – samoupravljalcev za zadnje štiri mesece preteklega leta. Za obdobje september – oktober bodo značko Mladi delavec – samoupravljalet dobili Vukomir Bošković, Rajko Bezarović, Vojislav Jovanović, Slavka Hace, Mira Krmelj, Darko Jakšič, Vida Lončar, Milena Globočnik, Ivanka Jereb in Radovan Lesar; za november – december pa Dragi Georgijev, Mira Škrjanc in Jernej

Delegati soglasno sprejemajo akcijsko usmeritev.

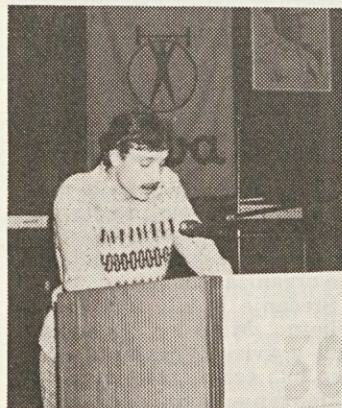
Polajnar. Mladi so vse svoje tovariše, dobitnike značk, nagradili z zasluženim aplavzom.

Ob koncu je svet konference sprejel sklep, da je treba zaključke programske konference pripraviti do 15. februarja

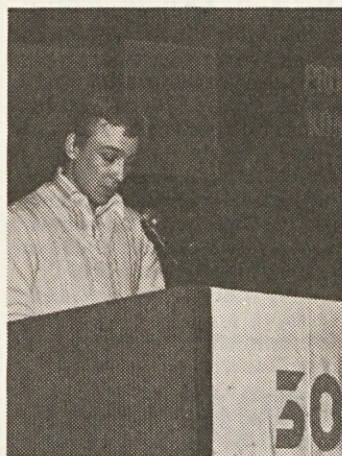
1980 in jih predložiti v razpravo osnovnim organizacijam.

Po končani konferenci je bil družabni večer s plesom za vse udeležence programske konference.

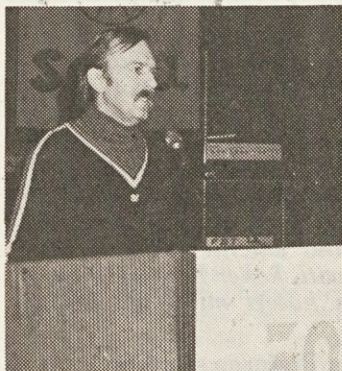
Cvek Janez

Brane Weisseisen – Za idejnopolitično delo in usposabljanje bo potrebno v vsaki osnovni organizaciji ustanoviti komisijo. Z dobro organizacijo bomo na tak način dosegli dva osnovna cilja idejnopolitičnega delovanja – množičnost in kvalitetno rast. Mladi pa se bodo morali usposabljati tudi skozi vključevanje v družbeno izobraževanje ostalih družbenopolitičnih in drugih organizacij.

Aljoša Drobnič – V prihodnje bo potrebno več pozornosti posvetiti povezavi med mladimi delegati in delegatsko bazo. Tudi sodelovanje med osnovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi ni zadovoljivo. Aktivno se bomo morali vključiti v ustanovitve krajevnih svetov preko katerih se bomo dogovarjali in usklajevali naše skupne akcije v krajevni skupnosti.

Tone Horvat – V delovnem gradivu za programsko konferenco vaše konference pogrešam poročilo o delu nekaterih osnovnih organizacij. Menim, da bi morali poiskati vzroke zakaj poročila niso bila oddana in oceniti delo le-teh.

Na konferenci so bile po delegatih zastopane vse osnovne organizacije in aktivni.

ŠTIPENDISTI SE MORAJO BOLJ VKLJUČITI V DELO MLADINSKE ORGANIZACIJE

Taka je bila osnovna misel, večkrat izražena na srečanju savskih štipendistov, ki je bilo v petek, 25. januarja. Študentje in dijaki, bodoči sodelavci, so se vabilu odzvali v velikem številu, kar kaže na to, da bo klub štipendistov v prihodnje zopet zaživel.

Uvodoma je zbrane pozdravil tovariš Mirko Požar, vodja izobraževalnega centra, ter med drugim dejal:

Veseli nas, da ste se štipendisti ponovno zbrali, da se med seboj spoznate, saj se boste prav kmalu vključili v naše vrste.

Klub štipendistov je bil v delovni organizaciji Sava ustanovljen že leta 1971 in sicer z namenom, da se štipendisti čim prej vključijo v življenje in delo našega kolektiva. V tem času so se štipendisti zbrali na sestankih v delovni organizaciji, kjer so poslušali razna predavanja o organizaciji in samoupravljanju v podjetju, o tehnološkem procesu, o gospodarskem položaju, o izobraževanju in kadrovski politiki, o avtomatski obdelavi podatkov in drugih področjih, ki so jih zanimala. Organizirano je bilo tudi nekaj izletov, med drugim so si štipendisti ogledali tudi tovarno gumijevih izdelkov AGIS v Ptuj in RIS v Zagrebu. Tudi sodelovanje z mladinsko organizacijo je kar dobro potekalo.

Pred leti je bil spoznavni večer štipendistov že skoraj tradicionalen, pa smo zaradi nezainteresiranosti prekinili z organizacijo takih srečanj. Upamo, da boste vi in bodoče generacije štipendistov nadaljevali s pričetim delom.

Klub štipendistov je del naše mladinske organizacije, zato bi se morali v bodoče bolj

vključevati v delo savske mladine in sodelovati pri izpolnjevanju zadanih si nalog. Zaenkrat smo že dogovorjeni za medsebojno povezanost in sodelovanje. Želimo si, da bi vsi dijaki in študentje pokazali več pripravljenosti za delo v klubu štipendistov in naši mladinski organizaciji, da bi se zavedali, da že pripada kolektivu.

Štipendisti se v delovni organizaciji med šolanjem pravzaprav najbolj in najlažje vključujete in spoznavate tovarno v času obvezne delovne prakse. Prav zato smo v lanskem letu na pobudo mladinske organizacije v mesecu juniju organizirali sestanek za vse štipendiste, ki so bili v tem času na praksi.

Dogovorili smo se, da je potrebno delo kluba štipendistov poživiti, da je treba izboljšati sodelovanje med mladimi Savčani in štipendisti.

Prvi koraki za to so že narejeni; pričakujemo, da bo delo steklo po programu, ki smo si ga zastavili skupaj z mladinsko organizacijo.

Srečanje je bilo zabavno in prijetno. Mladi so se pomerili tudi v kvizu. Vprašanja resda niso bila težka, zato pa je bilo tekmovanje kljub temu nape-to in zabavno.

Naj zapis zaključim z mislijo, da bodo štipendisti kmalu ponovno sedli za skupno mizo ter resno spregovorili o problemih pri študiju ter o načrtih, kako se nameravajo bolj aktivno in zlasti bolj množično vključiti v delo savske mladine. Člani delovnega kolektiva, zlasti delavci izobraževalnega centra in mladi jim bodo pri tem vsestransko pomagali.

V. D.

V teh dneh bomo počastili slovenski kulturni praznik – 8. februar, ki ga simbolizira Prešernova neusahljiva ustvarjalna moč. V svojih poezijah je majnemu, takrat zatiranemu slovenskemu narodu zapustil pretresljivo izpoved umetnika, ki je globoko v sebi doživil strah in zatiranje, radost in ljubezen, brezup in nesrečo, obup in upanje. Z njegovo poezijo je bila oplemenitena naša kulturna dediščina, z njo smo se lahko postavili ob bok pesnikom svetovnega slovesa, z njo smo se tako v zgodovini kot tudi danes nenehno potrjevali, in v njih iskali spodbude za nove umetniške napore, za seganje po boljšem, resničnejšem, veljavnejšem.

OB KULTURNEM PRAZNIKU

Ja ke bi bil od konca to vedil kar zdaj vem, to skusil kar sim zdej skusil, toko bi jest guišno nikol ne bil vidil Duneja; al zdej je, prepozno. Dokler tič po drevju okoli skače, ga jed v tičenci nastavljena prijazno k' sebi vabi, al ker se on jedra enkrat zatiknil potlej ga pokrov zapre, in on ne more več nazaj. Ja tok so tudi meni vrata zaperta proti domo. Sramota, zgubljeni čas, zgubljeni perjatli, nova zamera mi branjo v Teologijo nazaj jiti, in jest Vam odkritosrčno povem, da sim terdno sklenil velike težave raj prestati, i vsako reč pred skusiti, koker ta stan, v kate-rega sim se podal zapustiti, in kateri mi je bil guišno namenjen.

Pismo dr. Franceta Prešerna staršem
na Dunaju 24 velikega travna 1824

Ni odveč če na rob kulturnega praznika zapišemo nekaj vprašanj, ki so še posebno prisotna v današnjem času podružbljanja kulturnega snovanja. Pri tem ne gre za posamezne umetnike, temveč za soustvarjalnost oziroma aktiven odnos delavcev do kulturnih dobrin. Nedvomno je, da se vse prevečkrat pojavlja med proizvajalci kulturnih dobrin in porabniki kupoprodajni odnos, namesto da bi ustvarjalci in porabniki preko institucij z delegatskim sistemom zagotavljali takšne metode in načine dela, ki bi zagotavljali uresničevanje interesov najširših množic. Večkrat ugotavljamo, da je kulturna dejavnost neustrezno organizirana, ter da ravno zaradi tega in neusklajenosti interesov izvajalcev in porabnikov prihaja do odtujevanja. Ugotavljamo. Vendar samo ugotavljanje ne pomeni izboljšanje današnjega stanja.

V prihodnje bo zato potrebna širša družbenopolitična akcija, ki bo zagotavljala množično aktivno sodelovanje delavcev na tem področju in to ne samo ob prazniku, temveč skozi vse leto.

P. B.

PREDLOG GOSPODARSKEGA NAČRTA DELOVNE ORGANIZACIJE SAVA IN DELOVNE ORGANIZACIJE SAVACOMMERCE ZA LETO 1980

V tem tednu bomo na sindikalnih skupinah obravnavali poročilo o gospodarjenju v letu 1979 ter predlog gospodarskega načrta za leto 1980. Predlog gospodarskega načrta je v zgoščenih obliki objavljen v Informatorju št. 8 z dne 4. februarja 1980. Poročilo o gospodarjenju v letu 1979 je bilo prav tako vsem delavcem posredovano z Informatorjem št. 9.

To poročilo obsega dokončne podrobne preglede in analize, o posameznih elementih gospodarjenja v letu 1979 predvsem proizvodnja, kakovost, produktivnost, zaposlovanje, gibanje osebnih dohodkov, prodaja gotovih izdelkov, izvoz, investicije inovacije, izobraževanje, ter ocena celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka.

Po 22. februarju vam bomo v posebni številki Informatorja posredovali v razpravo in odločanje na zborih delavcev predlog dokončne ugotovitve celotnega prihodka in delitve dohodka in čistega dohodka posameznih TOZD, DS Skupni sektorji in DO Sa-Co, ki bo upošteval tudi predloge in stališča razprav o tem predloženem materialu na sindikalnih skupinah.

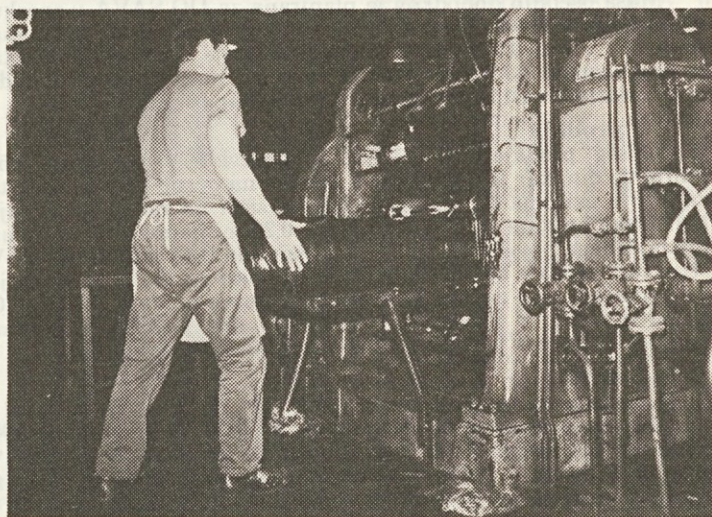
Ko bomo na sindikalnih skupinah obravnavali tako gospodarjenje v preteklem letu kot o predvidevanjih v letošnjem letu, moramo temeljito in tudi kritično, predvsem v območju svojih nalog, oceniti rezultate dela ter se dogovoriti, kako in na kakšen način bomo v letošnjem letu storili vse potrebne in možne ukrepe, da bomo dosledni pri realizaciji stabilizacijskih usmeritev.

V današnji številki glasila vam posredujemo kratke izvlečke navedenih materialov, na osnovi katerih bo potekala, kot smo že omenili, v tem tednu razprava na sindikalnih skupinah.

Predlog gospodarskega načrta je nastajal v obdobju težav v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu in pričakovanju ukrepov za stabilizacijo in izboljšanje plačilne bilance Jugoslavije. Glede na ukrepe, ki jih predvideva Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SRS za obdobje 1976–1980 v letu 1980, ki je bila sprejeta 26. decembra 1979, osnutek Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka ter oblikovanja in porabe sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo v letu 1980 in osnutek Zakona o omejitvi porabe določenih materialnih stroškov, smo korigirali predlog gospodarskega načrta, obravnavan na strokovnem svetu delovne organizacije koncem decembra 1979. Po določilih Resolucije in Dogovora, ki predvidevata 25 % počasnejšo rast osebnih dohodkov od rasti dohodka, smo korigirali plan osebnih dohodkov, podobno smo uskladili storitve dnevnic, potnih stroškov in reprezentance na višino, ki jo določa osnutek Zakona o omejitvi porabe.

Pri izdelavi gospodarskega načrta je predvsem ob predlogih planov nabave surovin in plana prodaje izstopila problematika značilna za Savo že več let in je življenjskega pomena za Savo, to je devizni primanjkljaj, značilen za celotno gumarsko panogo in razkorak v našo škodo med rastjo cen surovin in gotovih izdelkov.

Manjkajoče devize oziroma devizne pravice zaradi večjega uvoza od izvoza v letu 1980 po stališčih dosedanje gospodarske politike ne bo možno pridobiti na deviznem trgu v takem obsegu kot v preteklih letih. Pretežni del deviz bo potrebno pridobiti na osnovi samoupravnih sporazumov z organizacijami združenega dela s katerimi imamo, oziroma bomo sklenili samoupravni sporazum o proizvodnem, komercialnem ali finančnem sodelovanju. Tak način pridobitve deviz pa povečuje stroške tistih temeljnih organizacij, ki ne izvažajo oziroma preveč uvažajo.

Razkorak med rastjo cen surovin in cen gotovih izdelkov, ki se ponavlja iz prejšnjih let, zavzema v naši delovni organizaciji v letu 1980 zelo kritični obseg. Ob tem, da so predvidevanja o vrsti cen surovin v letu 1980 realna, bo potrebno vložiti maksimum naporov za realizacijo zahtevkov za povišanje cen naših izdelkov. Zvezna administracija bo vsekakor morala upoštevati nesorazmerja naših cen, ki v letu 1979 niso bila odpravljena, obenem pa bo morala upoštevati rast cen surovin v letu 1980. V kolikor v planu predvidene podražitve ne bodo realizirane, z gotovostjo lahko pričakujemo konec leta 1980 izgube v posameznih temeljnih organizacijah in celo v delovni organizaciji.

Vsekakor lahko tudi sami delavci delovne organizacije priporočimo k zmanjšanju stroškov, večji produktivnosti in večjemu dohodku. Omejitev pri dnevnicah, potnih stroških in reprezentanci, so samo en ukrep k zmanjšanju stroškov. Pomembne prihranke je možno doseči z racionalnejšo porabo osnovnih surovin, potrošnega, pisarniškega materiala, stroških vzdrževanja in energije. Naše velike rezerve so v izkoriščenosti delovnega potenciala, tako s povečanjem izkoriščenosti delovnega časa kot s kvalitetnejšim bolj organiziranim strokovnim delom. Nekatere dodatne ukrepe s tega področja vsebuje že ta predlog gospodarskega načrta, sledili pa jim bodo še novi.

Plan investicijske izgradnje je razdeljen na prioriteten skupino A in skupino B, kjer se pripravlja investicijska dokumentacija. Glede na zaostreno kreditno politiko in poslabšano likvidnost poslovnih bank, ter glede na kritično akumulativnost in likvidnost posameznih temeljnih organizacij pa je lahko pričakovati, da se bodo projekti A skupine realizirali postopno in v odvisnosti od gibanja poslovnega uspeha posamezne temeljne organizacije in delovne organizacije kot celote. Bistveni prispevek k povečanju investicijske sposobnosti pomeni zmanjšanje angažiranih obratnih sredstev v zalogah.

— delovni koledar

Predvidevamo 253 delovnih dni, 15 dni kolektivnega dopusta v času od 7. 7. do vključno 28. 7. 1980 ter 9 državnih oziroma republiških praznikov, kar predstavlja 277 dni. Od tega je plačanih 276 dni (23 dni na mesec). 5. 1. 1980 je predvidena solidarnostna sobota, ki je z zakonom predpisana. Delovni koledar je po številu delovnih dni oziroma plačanih dni enoten za DO SAVA in DO SA-CO s tem, da je razporeditev delovnih dni za tozd Vzdrževanje in DO SA-CO prilagojen njihovim potrebam.

— proizvodnja

Plan fizičnega obsega proizvodnje je 52.822,6 ton, kar je v odnosu na doseženo v letu 1979 za 8,1 % več. Vrednostno je plan proizvodnje predviden v znesku 1,6 milijarde din (po variabilnih stroških) oziroma povečanje za 13,6 %.

(Nadaljevanje na 14. strani)

PREDLOG

(Nadaljevanje s 13. strani)

– zaposlovanje

Na dan 31. 12. 1980 predvidevamo v DO SAVA 3944 zaposlenih, kar je v odnosu na dejansko stanje na dan 31. 12. 1979 (3735) povečanje za 209 zaposlenih oziroma 5,6 %. DO SA-CO planira stopnjo zaposlovanja 7,0 % oziroma 33 novo zaposlenih glede na dejansko stanje na koncu leta 1979.

– produktivnost

Dosežena produktivnost 13,2 ton na zaposlenega v letu 1979 se v planu za leto 1980 povečuje na 14,1 ton na zaposlenega kar predstavlja povečanje produktivnosti za 6,8 %.

– osebni dohodek

Masa osebnih dohodkov je planirana za DO SAVA v znesku 545 milijonov din kar je za 13,2 % več kot je dejansko izplačana masa OD v letu 1979, kar pomeni povečanje osebnega dohodka na zaposlenega 7,3 %. DO SA-CO povečuje maso osebnih dohodkov v letu 1980 za 15,7 % oziroma 8,1 % na zaposlenega.

– prodaja

Obseg prodaje DO SAVA se predvideva v znesku 3,54 milijarde din, kar je povečanje v odnosu na oceno preteklega leta za 23,6 % oziroma 0,7 milijarde din, in sicer na račun povečanja količinske prodaje za 10,4 % oziroma 0,27 milijarde din, na račun predvidenega povečanja cen 13,2 % oziroma 0,43 milijarde din. V strukturi prodaje se povečuje dinarski izvoz za 25,7 % in prodaja na domačem trgu za 23,2 %. Vrednost celotne prodaje DO SA-CO se predvideva v znesku 2,1 milijarde din po neto prodajni vrednosti oziroma je večja za 30,9 % v odnosu na oceno 1979.

– stroški

• osnovne surovine

Vrednost materialne bilance se predvideva v znesku 2,05 milijarde din oziroma 33,4 % v odnosu na porabljene surovine v letu 1979 (ocena). Predvidevamo, da bo povprečna cena za kg vgrajenih surovin v letu 1980 35,39 din kar je v primerjavi s povprečnimi cenami v letu 1979 za 25 % več (28,31 din za kg) oziroma v primerjavi s povprečnimi cenami meseca oktobra in novembra 1979 za 15,4 % več (30,67 din za kg). V planu je vkalkulirano povečanje cen mazuta oziroma plina za 15 % in električne energije za 9 %.

• amortizacija

Glede na stopnje revalorizacije osnovnih sredstev (Ur. l. SFRJ št. 61 do 30. 11. 1979) in aktiviranja novih investicij se amortizacija v odnosu na leto 1979 povečuje za 35 %.

• splošni stroški

Pri planiranju splošnih stroškov smo upoštevali stališča poslovne politike DO SAVA in DO SA-CO za leto 1980 in osnutek Zakona o omejitvi porabe in sicer:

– stroški pisarniškega, potrošnega materiala, razne storitve, dnevnice, potni stroški in kilometrine, se lahko povečajo za največ 10 % v odnosu na leto 1979;

– stroški reprezentance so planirani v višini 80 % lanske letošne porabe;

– posamezni stroški predvsem najemnine, zavarovalne premije, stroški plačilnega prometa, obresti od kreditov, so planirani v odvisnosti od obsega predvidene dejavnosti posameznega tozda oziroma sektorja.

• nadpredpisana amortizacija je vkalkulirana v tozdu TAP in tozdu Energetika ter v DSSS.

– poslovni rezultat

Družbeni produkt za leto 1980 se predvideva v znesku 1,4 milijarde din oziroma se povečuje v primerjavi z oceno 1979 za 19,5 %. Kljub visokemu porastu obsega proizvodnje, realizacije in racionalnemu planiranju splošnih stroškov na eni strani ter predvidenemu povečanju prodajnih cen naših izdelkov, zaradi povečanja cen osnovnih surovin in energije na drugi strani, ne predvidevamo niti doseganja minimalne akumulacije. Pripominjamo, da tozda Lovski material in embalaža ni obremenjen za prispevek k celotnemu prihodku delovne skupnosti iz naslova svobodne menjave dela za proizvodni pušk, ker se izvaja le-ta v ožjem obsegu in je splošnega družbenega pomena.

Po gospodarskem načrtu za leto 1980 so za DO SAVA in DO SAVA COMMERCE predvideni naslednji globalni kazalci razvoja:

	DO SAVA (v %)	SA-CO (v %)
• fizični obseg proizvodnje se povečuje	8,1	—
• zaposlovanje se povečuje	5,6	7,0
• fizična produktivnost se povečuje	6,8	—
• prodaja se povečuje	23,6	30,9
– od tega izvoz v din	25,7	130,1
• družbeni proizvod	19,5	24,0
• masa OD	13,2	15,7

SODELOVANJE S KEMIJSKIM INŠTITUTOM »BORIS KIDRIČ«

S Kemijskim inštitutom »Boris Kidrič« v Ljubljani sodelujemo že vrsto let. To pomeni, da koristimo fundamentalne raziskave, za katere sami nimamo kadrovskih oziroma aparaturnih možnosti.

V preteklem letu smo si zadali skupno nalogo, rešiti problem analize konkurenčnih izdelkov.

Pred nami se namreč vse pogostejše pojavljajo vzorci konkurenčnih izdelkov: profilov, cevi, tesnil in drugih gumijevih ter usnjenih izdelkov in obnem vprašanje ali lahko tak izdelek napravimo v Savi Kranj, da bi z njim zadostili potrebam na tržišču. Za uspešno delo moramo tak izdelek najprej analizirati. Poznati moramo njegove fizikalno-mehanske lastnosti in kemijski sestav. Rezultati dobljenih analiz nam pomagajo pri ustreznem sestavljanju zmesi in to od izbora kavčuka, preko polnih mehčal, stabilizatorjev do vulkanizacijskega sistema. Kemijska analitika na splošno pa hodi vsaj dober korak za možnostmi sinteze novih materialov. In z našimi analitskimi postopki stvari ne pridemo do dna.

Skupina strokovnjakov iz Kemijskega inštituta »Boris Kidrič« (KIBK), ki jo vodi profesor Vizovišek, se je v preteklem letu lotila sistematične raziskave elastomerov z namenom kvalitativne in kvantitativne opredelitve. Pri delu so uporabili najnovejše možne analitske metode in sicer protonsko ¹H in ¹³C jedrsko magnetno resonanco. Obvede omogočata karakterizacijo kavčukov tako po kemični strukturi kot tudi po sekvenci-

ni porazdelitvi posameznih monomernih enot, ki nastopajo v procesu polimerizacije. Za vse kavčuke lahko trdimo, da si med seboj niti dva nista povsem enaka, čeprav sta po svetovni nomenklaturi isti tip. Postopki in dodatki polimerizacij se razlikujejo od proizvajalca do proizvajalca. Rezultat tega je, da se vsak drugače predeluje in daje drugačne končne izdelke. In spektri kavčukov, ki so bili posneti na KIBK so pokazali razlike v strukturi. V prvem delu naloge so bili obdelani nitril-butadienski (NBR), polikloroprenski (CR), butilni (IIR), halogen butilni (Cl-2IIR, Br-2IIR), etilen-propilendienski (EPDM), stirenbutadienski (SBR) z visoko vsebnostjo stirena. Pred dvema letoma pa so bili obdelani naravni (NR), stirenbutadienski (SBR) in polibutadienski (PBR) kavčuki v nalogi za potrebe Tovarne avtopnevmatike. Niso izostali PVC, stabilizatorji in mehčala. Raziskave mehčal so bile zelo uspešne, težavnejše delo so imeli s PVC-ji.

Izsledke raziskav že lahko koristimo, ko se odločamo za novega dobavitelja ali kot vhodno kontrolo surovin. Tako lahko zaključimo, da smo z opravljenimi raziskovalnim delom zadovoljni.

Naš načrt za leto 1980 pa je, da bi znali vrednotiti raziskave z ozirom na predelavne lastnosti materialov. Upajmo, da bomo na tem mestu lahko prebrali čez leto dni oceno raziskav in da bomo korak bližje resnici in tako uspešnejši na relaciji surovina-tehnološki proces – kvalitetni izdelek.

Nada Perdih

GOSPODARJENJE

• izobraževanje

(Nadaljevanje s 3. strani)

V letu 1979 je tozda IC izvajal izobraževanje pri uvajanju novih in prerazporejenih delavcev, pripravnikov, mladine, izobraževanje ob delu, izobraževanje članov samoupravnih organov in druge oblike izobraževanja.

• Finančni rezultat – ocena

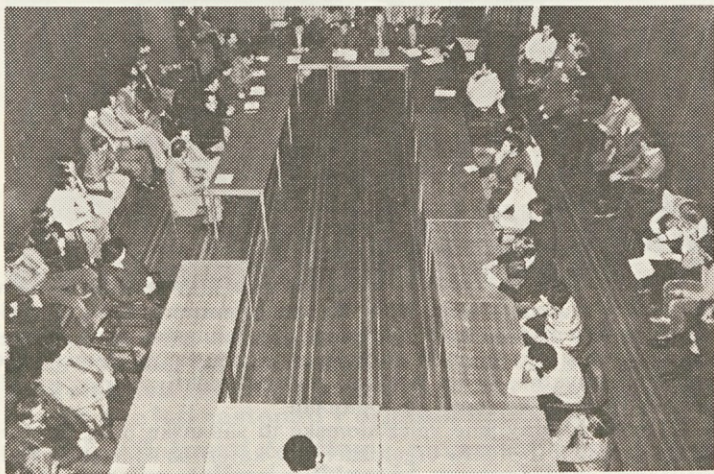
Kljub preseganju plana proizvodnje in kakovosti prodaje ter visoki stopnji produktivnosti dela ocenjujemo, da v letu 1979 nismo dosegli tiste stopnje akumulacije, ki bi nam zagotavljala normalno reprodukcijsko sposobnost. To je v glavnem posledica že omenjenega nesorazmerja med rastom materialnih stroškov proizvodnje zaradi porasta cen surovin in materiala na eni strani in nepravčasno vskladitvijo prodajnih cen izdelkov na drugi strani.

Za razliko od preteklih obdobij v letu 1979 beležimo znatno boljše rezultate v tozdu RK Vrhnika in tozdu UU, saj na osnovi ocene finančnega rezultata za omenjena tozda ne predvidevamo izgube, kar kaže na uspešno realizacijo sanacijskega programa.

KOLESARJI O SVOJEM DELU

V pretekli sezoni smo dosegli pomembne športne uspehe, ki so rezultat večletnega načrtnega strokovnega dela in požrtvovalnosti tekmovalcev.

Uspeli smo se uveljaviti v mednarodni konkurenci. Na jubilejni mednarodni dirki po Jugoslaviji je Ropret zasedel tretje mesto, na dirki po Vojvodini je bil prvi, v ekipi, ki je na mediteranskih igrah v Splitu prejela bronasto odličje sta bila dva naša kolesarja, je povedal predsednik kolesarskega kluba tov. Majcen.

Klub pa se je uveljavil tudi kot dober organizator velikih kolesarskih prireditev. Zato ni naključje, da je klubu zaupana organizacija letošnjega balkanskega kolesarskega prvenstva v Kranju, ki pomeni veliko zaupanje pa tudi odgovornost za izvedbo tako zahtevnega tekmovanja. Na občnem zboru so delegati potrdili organizacijski odbor, ki že dalj časa deluje, imenovali pa so tudi častni odbor.

Člani kluba so bili zelo prizadevni pri širjenju rekreacijskega kolesarjenja, ki ima vedno več pristašev in postaja pravi množični šport. Skupaj z veteransko sekcijo Kolesarskega kluba Koprca so bili organizatorji množičnih kolesarskih maratonov. Tudi sicer je sodelovanje s kolesarji iz Kokrice lahko za vzgled. Kot pravijo sami, je sodelovanje tako tesno, da se počutijo kot ena družina. Enako pa lahko trdimo za krajevno skupnost Stražišče, v kateri nastaja kvalitetna pionirska ekipa.

Z ozirom na mnoge odgovorne naloge v letošnjem olimpijskem letu, bodo za dejavnost kluba potrebna večja finančna sredstva. Pri načrtovanju programa dela so kolesarji upoštevali stabilizacijska prizadevanja naše skupnosti ter planirali samo najnujnejše izdatke, ki so potrebni za delovanje kluba. Tudi na občnem zboru so se zavezali, da bodo družbena sredstva strogo racionalno uporabljali.

V zadnjem delu občnega zbora so delegati soglasno potrdili razrešnico dosedanjim članom organov kluba, ter izvolili nove. V imenu novega vodstva se je za zaupanje zahvalil tovariš Majcen, ki je bil ponovno izvoljen za predsednika, ter poudaril da si bodo tudi v prihodnje prizadevali za čimboljše uspehe kluba.

Ob zaključku so zaslužni člani kluba in najboljši tekmovalci prejeli skromna darila, za njihov vložen trud in vzpodbudo za nadaljnje delo.

P. B.

Skromno darilo za uspešno tekmovalno sezono.

ČETRTO SREČANJE VZDRŽEVALCEV

V soboto, 26. januarja so se delavci iz tozda Vzdrževanje zbrali na Zatrniku, da bi se pomerili v klasičnih in »posebnih« zimskih in drugih disciplinah.

Okrog sto udeležencev je na smučišču pričakalo sonce in ugodni pogoji za tekmovalce, za kar gre vse priznanje organizacijskemu odboru — za številno udeležbo, ne za vreme. Odbor je tudi sicer vodil priprave na srečanje: od zbiranja prijav, akcij za čim večjo udeležbo, pripravo rekvizitov in proge, do uspešne izvedbe samega srečanja.

Pri tem ne smemo prezreti ugotovitve, da domiselna organizacija vzpodbudi in zagotavlja aktivno sodelovanje večine sodelavcev, kar je potrdilo tudi to srečanje. In ne nazadnje imajo take in podobne akcije mnogo širši pomen, kot bi mogoče sklepali na prvi pogled.

Predvsem gre za srečanje izven delovne organizacije in »tovarniških« problemov; za utrjevanje tovariških vezi in spoznavanje med sodelavci; za preverjanje spretnosti in kondicije; za rekreacijo in razvedrilo. Zato tudi ni naključje, da so vzdrževalci na peto srečanje, ki bo prihodnje leto, povabili tudi sodelavce iz Sava Commerca.

Prav pa bi bilo, da bi se igre v taki ali podobni obliki razširile na celotno delovno organizacijo, kjer bi imeli možnost sodelovanja vsi delavci, je dejal tovariš Bohorič, ki je bil skupaj s tovarišem Majcnom pokrovitelj srečanja.

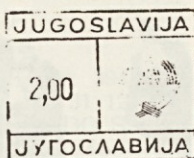
Tekmovalo je več kot 60 udeležencev, ostali pa so bili gledalci, kar pa še ne pomeni, da niso sodelovali. Vztrajno so vzpodbujali tekmovalce, jim »svetovali« in si vseskozi prizadevali za čimboljše rezultate — seveda z besedami. V prvem delu je bil v programu veleslalom, v katerem so tekmovalci pokazali veliko spretnosti in zagnanosti, čeprav tudi brez padcev ni šlo. Veliko več navdušenja pa je bilo pri sankanju z lavorjem. Žal ta disciplina ni bila upoštevana pri seštevku točk za končno uvrstitev. To je bil tudi vzrok, da se je glavna bitka za točke in uvrstitve odvijala pri vožnji z zračnico. Stili so bili dokaj različni, temu primerni pa tudi rezultati. Videli smo lahko uglajeno in hitro vožnjo, ločeno vožnjo, ko je bil tekmovalac po svoje in zračnica prav tako, padce v različnih variantah in tako dalje.

Po končanem tekmovanju so se udeleženci ustavili v Radovljici, kjer so v prijetnem vzdušju zaključili uspešno srečanje.

Vsem, ki so prispevali k uspehim igram, se organizacijski odbor najtopleje zahvaljuje, še posebno pokroviteljema tovarišu Bohoriču in tovarišu Majcnu.

Peter Bogataj

KABINET
PREDSEDNIKA REPUBLIKE
KABINET
PREDSEDNIKA REPUBLIKE

RADNOM KOLEKTIVU
"SAVA KRANJ"

64000 KRANJ
Škofjeloška c. 6

PREDSEDNIK REPUBLIKE

JOSIP BROZ TITO

NAJSRDAČNIJE ZAHVALJUJE NA ČESTITKAMA

I ŽELI SVE NAJBOLJE

U NOVOJ 1980. GODINI

ZAHVALE...

Ob smrti najinega očeta se iskreno zahvaljujeva svojim sodelavkam in sodelavcem iz Finančno računovodskega sektorja Save Commerce, v obratu V in tozda Lovski material in embalaža za darovano cvetje, denarno pomoč, izraženo sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Tinka Košir
Milena Bučinel

Vsem sodelavcem Tovarne avtopnevmatike, diagonalne konfekcije se iskreno zahvaljujem za obisk na domu, in sicer v času moje bolezni.

Alojz Zorko

Iskreno se zahvaljujem sindikalni organizaciji, še posebej pa sindikalnim poverjenikom, ki so me obiskali na domu v času moje bolezni. Prav lepa hvala za darilo in spodbudne besede.

Vsem sodelavcem in vodilnim delavcem Velopnevmatike želim srečno, uspešno in predvsem zdravo novo leto 1980.

Zdravko Mikulčič

Ob smrti mojega dragega očeta se vsem sodelavkam in sodelavcem iz tozda Gumeno tehnični izdelki iskreno zahvaljujem za vence in izrečeno sožalje.

Anton Zorman

Najlepše se zahvaljujem Finančni službi, Energetiki, Mehanični delavnici, vzdrževalcem tehnične hale, umetnega usnja in vsem, ki so prispevali za tako čudovita darila ob mojem odhodu v pokoj.

Drage sodelavke in sodelavci, darila, ki sem jih dobila od vas, me bodo vedno in povsod spremljala in me spominjala na vas, saj sem med vami preživela mnogo nepozabnih dni.

Želim vam mnogo delovnih uspehov, veliko zdravlja in dobrega medsebojnega sodelovanja,

Vaša dolgoletna
sodelavka
Francka Gogala

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz tozda Velopnevmatika se najlepše zahvaljujem za lepo poročno darilo.

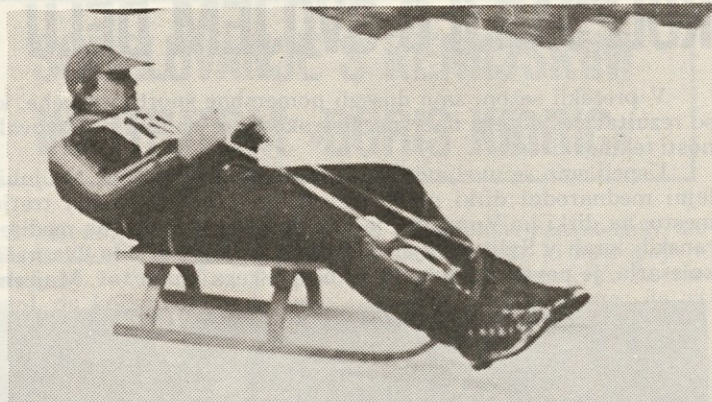
Najlepše se zahvaljujem za darilo tudi savskim gasilkam in gasilcem.

Marinka Perič

Sindikalni organizaciji Save se najlepše zahvaljujem za prelepo in koristno darilo, ki smo ga prejeli upokojenci ob odhodu v pokoj. Celotnemu kolektivu pa želimo še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Sodelavci, upokojeni
v letu 1979

ZIMSKE SINDIKALNE IGRE OBČINE KRANJ

Skoraj tisoč članska udeležba na trinajstih zimskih igrah v Martuljku je ponovno dokazala, da je med delavci vedno več pristašev zimskega športa in rekreacije. Na tekmovanju so sodelovali delavci iz 73 osnovnih organizacij sindikata, pri čemer je še posebno pohvalno, da jih je bilo iz našega kolektiva okrog 120 ali več kot 10 odstotkov vseh nastopajočih.

Dobro pripravljene veleslalomске in sankaske proge ter tekaške smučine in dobra organizacija, v kateri so sodelovali tudi smučarski sodniki našega društva Gumar, so omogočili kvalitetno izvedbo tekmovanj.

Žal, je poleg dobre ocene potrebno izpostaviti tudi neodgovorno ravnanje nekaterih delavcev, ki so se sicer prijavili na tekmovanje, na start pa jih ni bilo in takih je bilo eno tretjino, saj jih je od 1483 prijavljenih tekmovalo 953, podobno pa je bilo tudi na prejšnjih igrah, zato bo temu pojavu v prihodnje nujno posvetiti več pozornosti.

Uradna razglasitev rezultatov tekmovanja in žrebanje bo 6. februarja, zato jih bomo objavili v tedniku »Od srede do srede.«

P. B.

REŠEVALCI KRIŽANK!

V naše uredništvo smo v zadnjem času dobili zelo veliko pravilno rešenih križank. Tega smo zelo veseli. Vendar moramo povedati, da nam nekateri reševalci ob žrebanju povzročate težave, saj pravih rešitev ne opremite z vašimi naslovi. Kam naj torej pošljemo nagrade?

Ob reševanju prihodnjih križank vas prosimo, da v uredništvo pošiljate rešitve, ki jih boste opremili z vašim polnim naslovom. Le take bomo lahko upoštevali pri žrebanju!

Med izžrebanci predzadnje in noveletne križanke so bili tudi: Marjan Grajzar, Anton Urbančič, Saša Gorjanc in Irena Snedic.

Prosimo vas, da nemudoma sporočite svoj naslov v uredništvo glasila Sava, Škofjeloška 6, tel. 24-241, int. 482, da vam bomo lahko poslali nagrade.

Uredništvo

Sava Kranj

Sava, glasilo delavcev delovne organizacije industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Glasilo izdaja odbor za informiranje, izhaja štirnajstredno, glavna in odgovorna urednica Vera Drašak, tehnični urednik Peter Bogataj, foto-

grafije Ivan Draškič. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461, interno 482 ali 282. Tisk TK Gorenjski tisk Kranj

Glasilo je oproščeno temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1 72) z dne 27. marca 1973.